

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vliv vzdělávacího prostředí na kriminalitu mládeže

Autor práce: Monika Hrušková
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Milan Kocík
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Monika Hrušková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce:

Vliv vzdělávacího prostředí na kriminalitu mládeže

Název bakalářské práce v anglickém jazyce:

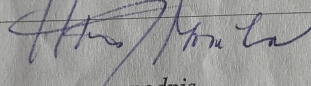
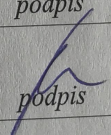
The impact of the educational environment on the juvenile delinquency

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Kocík

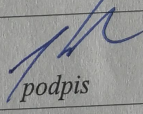
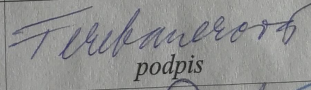
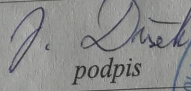
Datum zadání bakalářské práce 03/2019

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit jakou měrou má vzdělávací prostředí vliv na kriminalitu mládeže a zjistit nejčastěji se vyskytující kriminogenní faktory. Také to, jaké prostředí je nejrizikovější, zaměřit se na prostředí rodiny a vyhodnotit, zda-li toto má primárně vliv na budoucí delikventy. Závěrem spojením získaných poznatků navrhnout preventivní opatření, která by mohla snížit trestnou činnost.

Student: Monika Hrušková	26. 4. 2019 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Milan Kocík	29. 4. 2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	17. 5. 19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	21. 5. 19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	23. 5. 2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Milanovi Kocíkovi. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také bych chtěla poděkovat paní Lence Chlebové, majitelce sportovního klubu OXYGEN Příbram, za podporu výchovného programu.

ABSTRAKT

HRUŠKOVÁ, M. *Vliv vzdělávacího prostředí na kriminalitu mládeže: bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Kocík.

Klíčová slova: kriminalita mládeže, vlivy působící na vývoj mladistvých, rodina, prevence proti kriminalitě mládeže.

Bakalářská práce se zabývá kriminalitou mládeže, jejími příčinami a vlivy které mají velký podíl na této protiprávní činnosti. Dále se bude soustředit na vzdělávací prostředí, ve kterém se mladiství vyvíjejí a to především na prostředí rodiny a zjištění, zda právě rodina má rozhodující vliv na vývoj mladistvých osob. Na základě získaných informací bude navrženo preventivní opatření a to zejména pro děti s dětského domova v Lazci ve spojení se sportovním klubem Oxygen.

ABSTRACT

HRUŠKOVÁ, M. The impact of the educational environment on juvenile delinquency: *Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020. 57 p. Supervisor : Mgr.Milan Kocík

Key words: juvenile delinquency, influences on the development of juveniles, family, prevention against juvenile delinquency.

The bachelor thesis deals with juvenile delinquency, its cause and influences which have a large share in this illegal activity. It will also focus on the educational environment in which adolescents develop, especially on the family environment and finding out whether the family has a decisive influence on the development of adolescents. Based on the information obtained, preventive measures will be proposed, especially for children from a children's home in Lazec in conjunction with the Oxygen sports club.

Obsah	
Úvod	9
1 Metodika a cíl bakalářské práce	11
2 Základní charakteristika a pojmy	12
2.1 Kriminalita.....	12
2.2 Kriminalita mládeže.....	13
2.3 Znaky trestné činnosti mladistvých.....	14
2.4 Právní úprava.....	16
2.5 Struktura trestné činnosti mladistvých.....	17
3 Mladiství a dospívání	18
4 Příčiny kriminality mladistvých	20
4.1 Osobnostní příčiny.....	21
4.2 Sociální příčiny.....	22
5 Opatření ukládaná mladistvím	23
5.1 Výchovná opatření.....	24
5.2 Ochranná opatření.....	26
5.3 Trestní opatření.....	27
5.4 Ústavní výchova.....	28
6 Prevence kriminality	29
7 Vlivy ovlivňující vývoj mladistvých	33
7.1 Vliv rodiny.....	33
7.2 Vliv školy a školního prostředí.....	36
7.3 Vliv pohybu a sportovních aktivit.....	37
7.4 Vliv vrstevníků a okolí.....	38
7.5 Vliv sociálních sítí a elektronických volnočasových zařízení.....	40
8 Sportovní klub Oxygen a Dětský domov v Lazci	42
8.1 Oxygen Příbram – obecná charakteristika.....	42
8.1.1 Profese potřebné k zajištění chodu sportovního klubu OXYG.....	45
8.2 Dětský domov Lazec - obecná charakteristika.....	46

9 Případová studie – prevence a začlenění mládeže z dětského domova v Lazci mezi ostatní jedince pod záštitou sportovního klubu Oxygen.....	48
Závěr.....	53
Seznam použitých zdrojů.....	56
Seznam zkratk.....	58
Seznam tabulek a grafů.....	58
Přílohy.....	58

Úvod

Kriminalita mládeže je jedním z nejzávažnějších problémů v boji proti kriminalitě ve společnosti. Jedná se o sociální negativní jev, který je vystižen především porušováním právního řádu. Trestná činnost mládeže nese své charakteristické znaky, kterými se v různých ohledech odlišuje od trestné činnosti páchané dospělými jedinci. Významnou roli v této odlišnosti hraje především vývojový stupeň mravní a fyzické vyspělosti a dále zkušenosti, okolnosti a motivy, které vedou mládež k páchání trestné činnosti.

Mladiství páchají častěji trestnou činnost především ve skupině. V nejčastějších případech je trestná činnost, kterou páchají osoby mladistvého věku pod vlivem momentální situace, příležitosti a okolností, kdy vítězí emotivní motivace. Mladí pachatelé mnohdy odcizí předměty, které se jim líbí, nebo které v danou chvíli považují za potřebnou. Příprava k trestné činnosti je obvykle nedokonalá a nedostatečná, bez použití vhodných nástrojů k páchání trestné činnosti. Jedním ze základních znaků je nadměrné použití síly a tvrdosti, která má devastující dopad na zařízení nebo předměty proti kterým je trestná činnost páchána. Velký vliv na odhodlání se k trestné činnosti mají alkohol, drogy a jiné návykové látky, které mají za negativní vliv zvyšování agresivity, kterou mladiství neumějí dostatečně ovládat a ústí v nepřiměřené reakce.

Je možné říci, že deviace současné společnosti má své kořeny již v mládeži. Jedním z aspektů je i snižování věku pachatelů trestných činů a narůstající kriminalita mladistvých. V současné době se uchylují mladiství především k páchání kriminality v oblasti mravnostní, majetkové a násilné trestné činnosti, na kterou mají vliv kriminogenní faktory a vývojová stádia osobnosti. Trestná činnost mladistvých je závažným společenským problémem, na který je potřeba stále poukazovat a hledat pomoci prevence prostředky k jejímu snižování.

Z hlediska struktury se bakalářská práce skládá ze dvou částí a to teoretické a praktické. Obě části jsou rozděleny posloupně do jednotlivých kapitol.

První kapitola obsahuje stanovené cíle a metodiku pro bakalářskou práci. Ve druhé kapitole je především popsána obecná charakteristika kriminality a kriminality mládeže, dále jsou zde uvedeny základní znaky trestné činnosti mladistvých a právní

úprava, která se vztahuje k trestné činnosti, kterou vykonávají mladiství. Třetí kapitola se zaměřuje především na mladistvé a vývojové stupně při jejich dospívání. V čtvrté kapitole jsou uvedeny příčiny, které vedou mladistvé k páčání trestné činnosti, kde je poukázáno že mohou mít charakter jak sociální tak záleží na osobnosti jedince. Pátá kapitola se zabývá rozdělením opatření, která se ukládají mladistvým. Zde je poukázáno, že nejsou všechny druhy opatření stejného druhu, se stejným režimem a mladiství jsou umisťováni dle závažnosti trestné činnosti kterou spáchali, nebo v případě ochranného opatření se nejedná o nápravný prostředek, ale nýbrž o jejich ochranu. Šestá kapitola obsahuje téma prevence kriminality, kde je přehledně znázorněno, že prevence může mít více forem. Zejména záleží na tom koho se prevence týká a jakou formu za jistých okolností je nejlepší použít. Důraz je kladen na kapitolu číslo sedm, ve které jsou rozvedeny vlivy, které působí na celkový vývoj mladistvého. Vzhledem k tomu že jsou rozmanitého charakteru mohou mít velký význam při páčání trestné činnosti mladistvých osob.

Osmá kapitola je již součástí praktické části práce, přičemž autorka využívá svých praktických zkušeností daného prostředí a hlavním zájmem je nabídnout a nalézt možnosti prevence v oblasti sportu v rámci spolupráce sportovního klubu Oxygen a dětského domova v Lazci. Dále jsou zde uvedeny možnosti začleňování mladistvých i v rámci profesí, které jsou nezbytné k chodu celého sportovního zařízení. Poslední kapitola obsahuje empirické výstupy v podobě odpovědí, které byly získány od dvou skupin osob, kterým byly položeny vytyčené otázky v rámci řízených rozhovorů. První skupina byla tvořena zaměstnanci dětského domova v Lazci a druhou skupinu tvořili majitelé a personál sportovního klubu Oxygen. Důvod pro zvolení daného sportovního zařízení byla dlouholetá přítomnost autorky v tomto klubu a zároveň životní zkušenosti s dětmi jmenovaného dětského domova v Lazci. Dále to byla vstřícnost majitelů klubu Oxygen nabídnout těmto dětem sportovní program s perspektivním růstem a to nejen v oblasti fyzické kondice ale i v oblasti profesní, kdy jim jsou nabídnuté možnosti, kdy se mohou podílet na chodu sportovního klubu. Další devizou majitelů klubu Oxygen je potenciální možnost nalézt nové pracovníky tolik potřebné pro provoz celého zařízení.

1 Metodika a cíl bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá obecnou charakteristikou kriminality, dále zaměřenou na kriminalitu mládeže. Cílem bakalářské práce je stručné popisování a definování příčin a vlivů, které mají velký podíl na protiprávní činnosti mladistvých. Následně bude soustředěna pozornost na vzdělávací prostředí, ve kterém se osoby v mladistvé věku nacházejí a vyvíjejí. Důraz bude kladen na prostředí rodiny a na to, zda právě rodina má rozhodující vliv na vývoj mladistvých osob, ve vztahu k delikvence. Autorka práce se zaměřila v další části své práce na prevenci dětí z dětského domova v Lazci ve spolupráci se sportovním klubem Oxygen, kde se snoubí myšlenka uplatnění dětí starších 15 let se zaměřením na vykonávané profese s možností dalšího vzdělání v odvětví sportu a dále tvorba návyků všech dětí na sportovní aktivity se záměrem sportovat pro radost a tím preventivně, pozitivně působit na jejich zdravý duševní a fyzický vývoj.

Pro dosažení stanovených cílů byly uplatněny následující metody zkoumání:

- studium odborné literatury, právních předpisů a internetových zdrojů
- deskriptivní metoda,
- základní metodou zpracování práce byla teoretická analýza doplněná o další logické metody,
- komparační metoda,
- interdisciplinární přístup.

Za terénní metodu zkoumání byl zvolen řízený rozhovor jakožto jedna z technik sběru dat typických pro sociologický výzkum. Původně mělo být použito dotazníkové metody, ale z důvodu karantény v souvislosti s nemocí COVID 19, byla tato cesta sběru dat neproveditelná.

2 Základní charakteristika a pojmy

2.1 Kriminalita

Kriminalita je úhrn všech protiprávních a protispolečenských činností, které jsou páchané v celé společnosti. K páchání kriminality vedou jednotlivé pachatele různé skupiny, či kriminogenní faktory. Tyto faktory obecně zahrnují podmínky, záměry, příčiny, pohnutky či motivace, které v osobách páchajících kriminální činy podporují páchání trestních činů.¹

Spáchané trestné činy kriminální činnosti, jsou vymezené v trestním zákoníku a jejich nebezpečnost je stanovena na základě toho, jakým způsobem jsou vykonány, jaký následek způsobují, jaký zájem byl poškozen a také pohnutkami, které vedou pachatele k této činnosti.²

Kriminalita je v České republice dělena na dvě základní oblasti. První je tvořena kriminalitou hospodářskou a druhá kriminalitou obecnou.

- **Kriminalita hospodářská:** jedná se o nebezpečné jednání vůči společnosti, které naplňuje skutkovou podstatu trestních činů a je obsažen ve zvláštní části trestního zákoníku. Ochrana je poskytnuta zájmům vymezenými zákonem. Jedná se o zájmy státu, veřejné i soukromé a to v oblasti ekonomiky.³

- **Obecná kriminalita:** je dělena na kriminalitu násilnou, majetkovou a mravnostní.

- **Násilná kriminalita:** tuto oblast lze charakterizovat, jako poškozování a znevažování zdraví a života osob. Přičemž tato činnost je spojována s projevem jedince k vyjádření či upevnění svého postavení. Pachatel se snaží ukázat či umocnit velikost své moci za použití síly a násilí. Také může vést k získání pozornosti určité skupiny.

1 ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2. s. 14

2 KRAUS, B., HRONCOVÁ J., *Sociální patologie*, Hradec Králové, Gaudeamus, 2007, ISBN: 978-80-7041-896-3, s. 22

3 NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol., 2. vyd., Praha, ASPI Publishing, 2004, s 47., ISBN: 80-7357-026-3

- Majetková kriminalita: je páchána především za účelem snadnějšího a rychlejšího zisku cizího majetku nebo peněz. Získáním tohoto majetku pachatel uspokojí své potřeby.

- Mravnostní kriminalita: označuje skupinu nejzávažnějších trestných činů, mezi které je možné zařadit pohlavní zneužívání a znásilnění. Při této kriminalitě dochází k ponižování lidské důstojnosti a negativně ovlivňuje zdravý vývoj mladého jedince. Následky této trestné činnosti mohou velmi zasáhnout lidskou psychiku a způsobit velké problémy, které ústí v celoživotní strach, pocity úzkosti a bezmoci.⁴

Kriminalitu je možné rozdělit dále na latentní a zjevnou. Latentní neboli skrytá, obsahuje všechny trestné činy, které nebyly zjištěny, nebo nebyly nahlášeny orgánům činným v trestní řízení, také sem jsou zahrnuty trestné činy, které byly nahlášeny, ale nebyly nikdy vypátrány pachatelé. Častým příkladem je neohlášení domácího násilí, či znásilnění, které se postižené bojí nebo stydí nahlásit. Do kriminality zjevné jsou řazeny trestné činy, které byly oznámeny na Policii ČR.⁵

2.2 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže je multidisciplinární problematika. Kriminalita mládeže, neboli také *juvenilní* kriminalita je páchána osobami ve věku od 15 do 18 let věku. Pojem mladistvý je pojem trestněprávní, se kterým je spojen i stav odpovědnosti fyzické osoby, která nedosáhla věku 18. let nebo jestliže nedošlo u této osoby k nabytí plnoletosti z důvodu uzavření manželského svazku. Trestná činnost mladistvých je od trestné činnosti dospělých velmi odlišná v mnoha směrech. Tato odlišnost je způsobena zejména morálním, duševním i tělesným vývojovým stupněm mladistvého.

Pro snadnější pochopení problematiky kriminality mládeže je podstatné, aby byly vysvětleny základní pojmy, které se objevují v časté míře v souvislosti s kriminalitou mládeže. O nejzákladnějších pojmech pojednává zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Tento zákon vymezuje a upravuje podmínky odpovědnosti osob mladších 15 let a mladistvých za protiprávní činy.⁶

4 NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol., 2. vyd., Praha, ASPI Publishing, 2004, ISBN: 80-7357-026-3, s. 47

5 PROCHÁZKA, M., Sociální pedagogika, Praha, Grada Publishing, a.s., 2012, ISBN: 978-80-247-3470-5, s. 12

6 Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.

Dle § 2, z. č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže jsou vymezeny některé pojmy:

„Není-li zákonem stanoveno jinak, pak se rozumí

- a) mládeží děti a mladiství,
- b) dítětem mladším patnácti let ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovrší patnáctý rok věku,
- c) mladistvým ten, kdo v době spáchání provinění dovrší patnáctý rok a nepřekročí osmnáctý rok svého věku.“

Mládež je nadřazený pojem, který označuje skupinu osob mladších 15 let a mladistvých. Pod pojmem dítě neboli nezletilý je chápáno každá osoba mladší 18 let, pokud podle právního řádu není dosaženo splnoletnosti již po dosažení věku 16 let. Dále je v § 126 v zákoně č. 40/2009 Sb. trestní zákoník definován pojem dítě „*dítětem se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud zákon nestanoví jinak.*“ Dále je pak vymezen tento pojem v § 2, odst. 1, písm. c v zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže kde je definován jako „*dítě je považováno za osobu, která pro nedostatek věku není trestně odpovědná, avšak lze ji za spáchaný čin uložit ochrannou výchovu*“

Mladistvým je každá osoba, která dovršila 15 roku věku, ale ještě nepřesáhla věk 18 let.

Rozdílnost mezi dospělými a mladistvými pachateli je zapříčiněna i tím, že některé faktory jsou pro mladistvé přílišnou překážkou, kterou dospělí pachatele dokážou zvládnout nebo potlačit.⁷

2.3 Znaky trestné činnosti mladistvých

Dle Chmelíka je možné charakterizovat základní jednání mládeže dle zvláštnosti a způsobu páchaní trestné činnosti takto:

- trestnou činnost páchají ve skupině, obvykle zde schází příprava k trestné činnosti, vyznačuje se nízkou organizační úrovní,

⁷ ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2. s. 18

- jestliže dojde k přípravě ke spáchání trestné činnosti často se svěřují mladiství členům skupiny, do které patří nebo by chtěli patřit.
- svůj předmět, proti které je vedena trestná činnost je u mladých rozdílná od dospělých, což je způsobeno odlišnou hodnotovou orientací,
- při rozhodování spáchání protiprávního jednání převládá spíše emotivní stránka,
- při páchaní trestné činnosti jsou páhány ve velké míře pod vlivem návykových látek a alkoholu,
- předmětem zájmu který poškozují nebo ohrožují je co aktuálně shledávají za potřebné,
- chování a způsob provedení deliktu se vyznačuje nadměrnou devastací překážky, okolí, předmětů. To je způsobeno i tím, že pro dosažení cíle, vzhledem k menší fyzické síle, kterou disponují, použijí nepřiměřené předměty. Dále je významným znakem brutalita kterou dokáží mladiství vyvinout,
- při recidivě mladiství používají totožných technik a konají obdobné postupy,
- většinou si zajišťují nedokonalé alibi u svých vrstevníků, kamarádů, nebo členů party.
- nesnaží se utajit trestnou činností, kterou spáchají.⁸

Jeden z nejdůležitějších faktorů, je potřeba se vyrovnat svým kamarádům, někomu v partě a mít pocit, že někam patří. Neboť někteří z nich trpí morální prostoduchostí a tím se spíše přiklánějí k jedincům, kteří mají již bohatší kriminální minulost a je pro ně snadnější se jim přizpůsobit a prohlubovat svou lhostejnost ke společenským normám, životům a majetku ostatních. Tento jev je častější ve velkých městech, nežli na vesnicích, což je velkou měrou zapříčiněno i silnější anonymitou.⁹ Právě dostatečná anonymita je velkou příčinou, nově se rozvíjející skupinou trestných činů, kterou často mladiství páchají a jedná se o násilnou kriminalitu. Tyto činy jsou právě směřovány proti životu, zdraví a majetku jiných lidí. Svým jednáním poškozují svobodu, práva a lidskou důstojnost napadených osob. Čímž se dopouštějí trestných činů podle § 173, z. č. 40/2009 Sb trestní zákoník dále jen (tr. z.) loupeže, § 175, tr. z. vydírání, § 146, tr. z. ublížení na zdraví a dle § 187, tr. z. pohlavního zneužívání. Nejčastějším objektem této činnosti jsou děti, či starší lidé. Tato násilná činnost je často spojována s užíváním

⁸ CHMELÍK, J., *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*, 2. vyd, Praha, Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou Republiku, 122 s, 1998.

⁹ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 83

alkoholu a jiných omamných látek, které v pachateli odbourávají všechny zábrany. Užívání těchto omamných látek, jde tak ruku v ruce s nedovolenou výrobou a distribucí drog.¹⁰

2.4 Právní úprava

Právní úprava je řešena současně v několika zákonech, tím hlavním pramenem je zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, dále pak zákon č.40/2009 Trestní zákoník. Mezi další zákony, které upravují výchovu a práva dětí a mládeže jsou zákon č. 109/2002 Sb. Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a **zákon č. 94/1963 Sb. Zákon o rodině** .

V kontextu s kriminalitou mládeže je možné se setkat s pojmy *prekriminalita* a *delikvence*, při čemž delikvencí je obecně označováno to co je považováno za protiprávní jednání a zaměřuje se na skutky, které zahrnují odpovědnost za náhradu škody a na prekriminalitu. Prekriminalita se týká kriminality mladistvých a jedná se o **činy jinak trestné**, kterých se dopustily osoby mladší 15 let. V podstatě se jedná o takové činy, které by byly u starších osob považovány za trestné.¹¹

Trestný čin je definován dle § 13 v Zákoně č. 40/2009 Sb trestním zákoníkem jako „ *protiprávní, škodlivý čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“ Trestné činy jsou děleny na *přečiny* a *zločiny*. Za přečiny jsou považovány všechny tresty nedbalostní a dále úmyslné činy s horní hranicí trestu odnětí svobody do pěti let. Jako zločin jsou chápány všechny úmyslné trestné činy, jejichž horní hranice trestu odnětí svobody převyšuje pět let. Poslední skupinou jsou zvláště závažné zločiny, které jsou definovány jako úmyslné trestné činy s horní hranicí odnětí trestu svobody nejméně deset let. (§ 14, z. č. 40/2009 Sb trestní zákoník).

Protiprávní čin se rozumí dle § 2, z. č. 218/2003 Sb **proviněním. Protiprávním činem, trestný čin nebo čin jinak trestný.**¹² „*Trestné činy mladistvých se nazývají*

¹⁰ MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5309-6.s 22.

¹¹ NIKL, J., *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha, Policejní akademie, PA ČR, 2000, 100s., ISBN: 80-7251-033-9

¹² § 2, Zákon č. 218/2003 Sb. *o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže*.

*provinění. Aby se jednalo o provinění, za které by měl být mladistvý stíhán, popřípadě odsouzen, musí toto provinění vykazovat jistou míru závažnosti vyšší než malou.*¹³

2.5 Struktura trestné činnosti mladistvých

„ Vývoj struktury kriminality je velmi variabilní a proměnlivý. Postupem času se způsob provedení trestné činnosti stále vyvíjí k závažnější a kvalifikované trestné činnosti.“¹⁴ V současné době je možné zaznamenat zvýšenou míru majetkové trestné činnosti (krádeže) nad násilnou, mezi kterou jsou řazeny loupeže, ublížení na zdraví a také nad mravnostní trestnou činností (znásilnění, pohlavní zneužívání). Významným důvodem páchání této trestné činnosti je zejména potřeba uspokojit své potřeby a vidina snadnějšího způsobu zisku. Dalším důvodem je touha vlastnit věc, která má blízko k mladému věku pachatele.¹⁵

Mezi nejčastější trestnou činností mladistvých je možné začlenit následující:

- výtržnictví,
- poškozování cizí věci,
- pohlavní zneužívání,
- krádež,
- loupež,
- neoprávněné užívání cizí věci,
- úmyslné ublížení na zdraví,
- řízení motorového vozidla bez oprávnění,
- vydírání,
- pohlavní zneužívání,
- neoprávněné držení platební karty,
- nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů.¹⁶

13 *Trestní řízení ve věcech mládeže* [online] 2006 [cit.2020-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/trestni-rizeni-ve-vecech-deti-a-mladistvych>>.

14 MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5309-6. s. 152

15 ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2. s. 145

16 *Ctvisilani*-[online],2019,.[cit.2020-02-17]Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-/zpravy/213965-nejcastejsi-prohresky>>

3 Mladiství a dospívání

V období dospívání jsou mladiství vzhledem k svému dospívajícímu vývoji velmi emotivně nestabilní, a proto často mají tendenci páchat trestnou činnost. Změny nálad, kterými procházejí způsobují v těchto osobách negativní pocity a psychické rozklady. Jejich reakce jsou mnohdy nepředvídatelné, neadekvátní a impulsivní a vedou k protiprávnímu jednání.¹⁷

Etapu dospívání lze také chápat jako interval života dospívajících mladistvých, kdy se začínají lišit již od dětských let, ale i od dospělých. V této době si vytvářejí svou vlastní mluvu, proměňuje se jejich vyjadřování, styl oblékání a úprava zevnějšku. Nedílnou součástí jsou také změny biologické, psychické a pudové. Všechny tyto proměny osobnosti, směřují k potřebě někam patřit, někam se začlenit. V některých případech dochází k zvláštním formálním nebo neformálním seskupení.¹⁸

Dle Nikla je obdobím dospívání jeden ze zlomů v životě mladistvého jedince, při němž hledá své nové sociální zařazení. Pozvolna se stává ze zcela závislého dítěte na rodičích dospělý jedinec, který procitňuje do světa dospělých, který s sebou nese určitá práva a povinnosti. Během dospívání získává zrající osoba nové zkušenosti.¹⁹

Pojmem dospívání je označeno široké věkové rozmezí, kdy dolní hranice je vymezena mezi 11-12 rokem věku a horní hranice 20 - 22 roky. Toto období je členěno na stádium *pubescence* a *adolescence*.²⁰

1. Období pubescence – je nazýván úsek mezi 11 – 15 rokem života dospívajícího jedince, kterou je možné dále rozdělit na stádium prepuberty (jedná se o první fázi pubertálního vývoje). U chlapců probíhá tento vývoj obvykle mezi 12 až 15 rokem a u děvčat o 1-2 roky dříve. Následné období je nazvané stádium vlastní puberty, která následuje po skončení období prepuberty. V této části dochází k vývoji pohlavních orgánů a schopnostem reprodukce. Z pravidla je vymezena 13 – 15 rokem věku.²¹ Jde o tzv. období "vulkanismu" ("hormonální bouře") a období vzdoru (odpor k autoritě).²²

17 NIKL, J., *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha, Policejní akademie, PA ČR, 2000, 100s., ISBN: 80-7251-033-9, s 28

18 LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. s 112.

19 Tamtéž s 31

20 Dospívání [online]. 2016 [cit.2020-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.nicm.cz/o-cem-je-to-dospivani>>.

21 LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. s 123.

22 *Vývojová psychologie* [online] 2006 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>>

Koncem období dochází k následujícím kognitivním vývojovým procesům:

- abstraktní přemýšlení – jedinec přemýšlí kým je a kým by chtěl být. V časté míře sní o všemocnosti a jeho sny se orientují do erotična,
- vědecké myšlení- uvažuje nejen o skutečnosti, ale o svých úsudcích, zvládá formální obecné operace,
- získává pocit výjimečnosti. Nabývá pocitu, že jeho myšlenky jsou ty jediné správné, jsou jedinečné, probouzí se v něm touha demonstrovat,
- začínají přebírat skupinové identity. Skupina, ve které se nachází mu poskytuje oporu, sdílí zájmy a starosti,
- dochází k první zamilovanosti, navazování nesmělých pohledů, psaníčka, utajené schůzky.²³

2. Období adolescence – jedná se o druhou fázi dospívání, pro kterou je charakteristické úplná reprodukční zralost a dokončení růstu tělesné konstituce mladistvého. Není přesně dáno, ve které se daný jedinec zcela vyvine, neboť se jedná o období mezi 15 – 22 rokem života jedince, během kterých tento proces probíhá. Mladý člověk začíná vnímat sám sebe trochu jinak a ptát se sám sebe kam patří, kým je , jaký je a kterým směrem by se chtěl v životě orientovat. V této fázi života vznikají hlubší erotické vztahy na což může mít i vliv přechod ze základní školy na školu střední nebo střední odbornou školu.²⁴

Pro toto období adolescence je velmi silná charakteristika několika proměn:

- dozrání osobnostní stránky jedince, pomocí něhož přemýšlí o obecných strategiích chování a základních postojích a hodnotách,
- dovršení flexibility myšlení, které z důvodu nedostatku zkušeností je mnohdy až příliš kriticky radikální,
- završení rozvoje pohlavní orientace, rozlišení mezi ženou a mužem a jejich životními rolími.,
- vznikají vztahy, které jsou založené na základě lásky, vzájemné citové vazbě. Kdy nejdůležitější roli už nehraje jen sexuální vazba.²⁵

²³*Vývojová psychologie* [online] 2006 [cit. 2020-12-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>>

²⁴ LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. s 160.

²⁵ *Vývojová psychologie* [online]. 2006 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>>

4 Příčiny kriminality mladistvých

Příčin, které podporují kriminalitu mládeže je velké množství, některé z nich podporují delikventní chování mladistvé osoby ve větší míře, jiné v menší. V častých případech se navzájem ovlivňují. Zásadním faktorem pro určení příčin protiprávního jednání je především soubor specifických vlastností osobnosti, které mají na vývoj jedince velký vliv a dalším značným předpokladem je společnost, ve které se mladiství vyskytuje.

Dle Chmelíka má rozhodující roli na utváření formy osobnosti zejména rodina, přátelé a známí. Tedy prostředí, ve kterém mladý člověk vyrůstá. Dalšími vlivnými složkami jsou škola, kamarádi. Všechny tyto působící prvky ovlivňují u mladistvého citovou i morální složku osobnosti a dále motivaci k sebeovládání.²⁶

Kriminogenní faktory, které mají velký podíl na vzniku protiprávního jednání mladistvých, je v podstatě možné rozdělit do dvou základních skupin. Jsou jimi vnější neboli exogenní skupina příčin a vnitřní skupina příčin pojmenovaná jako endogenní. Mezi exogenní příčiny jsou řazeny zejména vlivy působící na jedince zvenčí, které ovlivňují jeho chování a projev. Jsou to zejména party, skupiny vrstevníků a prostředí ve škole. Mezi endogenní příčiny jsou řazeny především faktory spojené s osobností mladistvého. Patří sem fysiologické, psychologické a biologické faktory.²⁷

Vnitřní faktory ve své studii uvádí také Procházka, který sem zahrnul pohlaví a dále poruchy osobnosti jimiž jsou schizofrenie, psychóza, mentální retardace, lehká mozková dysfunkce a psychopatie. Mezi vnější faktory řadí média, vrstevnické party, rodinu a poukazuje na prostředí extrémní chudoby. Dále upozorňuje, že velký vliv měla i změna politické scény po roce 1989, neboť stát již dále nepodporoval v takové míře instituce, které nabízely volnočasové aktivity mladistvým všech sociálních vrstev a tím začal oslabovat primární prevenci těchto mladých osob.²⁸

²⁶ CHMELÍK, J., *Trestná činnost mládeže a páchána na mládeži*, 2. vyd, Praha, Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou republiku, 1998, s 7.

²⁷ KRAUS, B., HRONCOVÁ J., *Sociální patologie*, Hradec Králové, Gaudeamus, 2007, ISBN: 978 – 80 – 7041 – 896-3. s 34

²⁸ PROCHÁZKA, M., *Sociální pedagogika*, Praha, Grada Publishing, a.s. 2012, ISBN: 978 – 80 – 247 – 3470 – 5. s. 168

4.1 Osobnostní příčiny

Pojem osobnosti člověka jako takové, je v odborné literatuře vykládáno několika různými formami, a to z různých pohledů. Jednak z pohledu poznávání, tak i z pohledu jejího ovlivnění, zejména například při výchově jedince. Mezi základní prvky vytváření osobnosti jsou řazeny temperament, vůle, individuální schopnosti. Osobnost člověka je vždy jedinečná a neopakovatelná a dělá z nás ojedinelou bytost. Odlišuje se od ostatních. Člověk má již při narození zakódované osobnostní vlastnosti, které mu dávají určitý vzor k chování. Nejzávažnější vrozenou vadou chování je psychopatie. Každý člověk si v rámci své osobnosti vytváří vlastní cíle, zaujímá pozici mezi ostatními lidmi ve společnosti, projevuje se a ovládá sám sebe.²⁹

„Předsudky o typické osobnosti kriminálně se chovají mládeže trpí jak veřejnost, tak masová média. Tyto předsudky pravděpodobně souvisí s jinými občanskými postoji, s celkovou frustrací společnosti, respektivě s pocitem životní spokojenosti lidí. Ještě významnější je, že také ve všech zařízeních, v nichž se soustavně pracuje s rizikovou mládeží, má personál rovněž vytvořenou ustálenou představu o typické osobnosti klienta.“³⁰

Osobnost mladého člověka je nevyzrálá a často nemá téměř žádné vlastní zkušenosti, chybí mu mnohdy znalosti o právním vědomí a v důsledku toho nedokáže dost dobře vyhodnotit nebezpečnost a následky svého jednání a chování. Velmi problematické období puberty, kdy se nachází v období vzdoru proti všem a všemu. V rámci vnitřního boje mladého člověka je toto období zřejmě nejsložitějším v jeho vývoji dospívání a dětství. Dochází k odmítání poslouchat i dobře myšlené rady, nevnímá je pozitivně a je přecitlivělý. Snaží se za každou cenu prosadit si svou cestu, své názory a myšlenky. Z toho však pramení, že se dostává do situace, kdy má problémy sám se sebou, se svým okolím, dostavuje se mu pocit, že nemá pochopení u rodiny. S pocitem, že si musí vybudovat své místo pouze sám, snaží se vyniknout, odlišit a zaujmout své spolužáky, vrstevníky a členy party a je pro to schopen udělat cokoliv. Poté dochází k tomu, že je pro něj snazší dopouštět se majetkové trestné činnosti, při čemž bezdůvodně a svévolně ničí cizí majetek bez vážnějšího důvodu a dokáže i napadnout osoby. To vše mu vnitřně slouží k upevnění či získání postavení ve skupině lidí, mezi kterými se pohybuje. Tato kriminalita mladistvých je spojena s problematikou rychlého

29 KRAUS, B., HRONCOVÁ J., Sociální patologie, Hradec Králové, Gaudeamus, 2007, ISBN: 978 – 80 – 7041 – 896-3. s 24

30 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 51

biologického vývoje jedince. Základem je, že psychicky nezralí jedinci, mají tendenci využívat svou nadměrnou sílu a tím si posilovat sobě samému své ego.³¹

Delikventním chováním je vysvětlováno jako snaha mladého člověka s nízkým stupněm sebehodnocení zvýšit si tento pocit a tím i vlastní vnitřní hodnoty kriminálními činy. K tomuto chování se uchyluje v podmínkách, které mu blokují nebo znemožňují běžnou, společensky přijatelnou formu potvrzování si vlastní hodnoty a osobnosti. Tyto nedostatky a neuspokojení se dostavuje zejména v oblasti rodiny, při studiích, sportovním jiném zájmovém odvětví, v práci, ve vztahu k člověku opačného pohlaví.³²

Po překonání tohoto období si mladý člověk po přechodu do dospělého života připadá velmi příjemně, nalézá svou životní úlohu a pozici a upouští od dalšího páčání trestné činnosti.³³

4.2 Sociální příčiny

Sociální příčiny, které mají také velmi vysoký vliv na vznik protiprávního jednání u mladistvého, jsou dalšími příčinami vedle osobnostních příčin. Je potřeba upozornit, že na primárních místech jsou to zejména **rodina** a **škola**. V těchto socializačních institucích dochází v průběhu vývoje jedince k zakořenění určitých základních životních vzorů, návyků, pravidel chování a získávání velmi důležitých informací, zkušeností a dovedností k dalšímu vývoji jeho života. Také se v tomto období vytvářejí společenské vztahy, které jsou základem pro zdravé pojetí jedince v souvislosti s chápáním úlohy rodiny a kruhu přátel. V neposlední řadě se mladý člověk setkává s přístupem respektování společných norem a hodnot, které jsou uznávány společností kolem něj. Společnost naopak předpokládá, že si jedinec tyto normy osvojí, přijme je za vlastní a bude se snažit o jejich podporování.³⁴

31 NAKONEČNÝ, M., *Základy psychologie*, Praha, Academia, ISBN 80-200-0689-3. s.236

32 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 31

33 MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5309-6. s123.

34 *Kriminalita dětí a mládeže* [online]. [cit. 2020-02-16]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/33292059-Kriminalita-deti-a-mladeze-piciny-a-vychodiska-zdenekrozum.htm>>

5 Opatření ukládaná mladistvím

Trestní odpovědnost mladistvých

Trestně odpovědní jsou lidé od dovršení patnáctého roku věku, tedy to znamená ten, kdo v době spáchání činu nedovršil 15 rok věku, není trestně odpovědný. V souvislosti s kriminalitou mládeže je trestní odpovědnost velmi důležitý aspekt a je upravena v zákoně č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže v § 5. Odpovědnost mladistvého je definována zákonem jako:

„ (1) Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.“

„ (2) Dopustí-li se mladistvý uvedený v odstavci 1 činu jinak trestného nebo není-li z jiných zákonných důvodů trestně odpovědný, lze vůči němu použít vedle ochranných opatření (§ 21) obdobně postupů a opatření uplatňovaných podle tohoto zákona u dětí mladších patnácti let (zák. č. 218/2003 Sb.).“

Dle § 109 zák. č. 40/ 2009 Sb. Trestního zákoníku, který definuje mladistvé je uvedeno:

„ Ten kdo době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.“ (§ 25, zák. č. 40/2009 Sb.)

„ Trestní odpovědnost a sankce jim ukládané upravuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Pokud zákon o soudnictví ve věcech mládeže nestanoví jinak, postupuje se podle tohoto zákona.“ (§ 109, zák. č. 40/2009 Sb.)

Druhy opatření vůči mladistvým

Každý člověk může během života udělat velkou chybu, není však nutné, aby se za ní vždy dostal k soudu. Jestliže lze chybu nahradit a svým chování dokáže mladistvý přesvědčit, že se z tohoto omylu dostatečně poučil.

V rámci ukládání opatření mladistvým mají soudy pro mládež povinnost přihlídnout k vývojovému stádiu osobnosti mladistvého, jeho věku, mravnímu a duševnímu stupni vyspělosti a v neposlední řadě k jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům. Je potřeba dbát na to, aby uložené opatření odpovídalo povaze a závažnosti

spáchaného protiprávnímu jednání, kterého se mladiství dopustil. Velmi podstatné je, aby uložené opatření mladistvému dle zákona č. 218/2003 Sb. šlo k vytvoření příznivých podmínek pro jeho duševní a sociální rozvoj. Dalším zásadním kritériem je to, aby vše šlo k pozitivní rodinné výchově a kladného prostředí mladistvého. V neposlední řadě je také nutné se soustředit na to, aby účelem uloženého opatření byla ochrana samotného mladistvého před škodlivými vlivy a tím docházelo k zamezení dalšího páchaní protiprávních činů.³⁵

Opatření má tři základní formy:

- **ochranná opatření,**
- **výchovné opatření (výchovná omezení a výchovné povinnosti),**
- **trestní opatření (zákon č. 218/2003 Sb.)**

Ochranná a výchovná opatření mohou být uložena i při upuštění od potrestání. Druh opatření vychází z koncepce z tzv. onismu, kdy lze trestní, ochranné i výchovné opatření sjednotit v neutrální trestní sankci.³⁶

5.1 Výchovná opatření

Výchovná opatření jsou uložena mladistvému v případě, že soud pro mládež upustil, nebo podmíněně upustil od trestního opatření, nebo v případě že to dovoluje jejich povaha, použije soud pro mládež také výchovné opatření vedle uloženého ochranného či trestního opatření. V případě, že jsou výchovná opatření ukládána samostatně nebo vedle jiného ochranného nebo trestního opatření, je možné v rámci kompetence soudu pro mládež uložit toto opatření na dobu nejdéle 3 let. Hlavní účelem při ukládání tohoto opatření je snaha usměrnit způsob života mladistvého tak, aby byla podpořena správná výchova a tím vznikla i podpora pro správný přístup k životu. (§ 15, z. č. 218/2003 Sb.)³⁷

Mezi výchovné opatření jsou řazeny:

- *dohled probačního pracovníka* - přičemž se jedná o soustavné a pravidelné kontroly chování mladistvého, především za účelem ochrany společnosti a snížení recidivy. V

³⁵ ČESKO: § 10, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

³⁶ ČESKO: § 10, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

³⁷ ČESKO: § 15, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

tomto případě jde především o časté sledování jedince a jeho vedení, které by mu mělo pomoci,³⁸

- *probační program* – jedná se o socializační program, během kterého je mladistvým poskytováno psychologické poradenství, různé formy terapie, sociální výcvik. Tyto nástroje by měli vést k rozvoji osobnosti mladistvého a jeho sociálních dovedností,³⁹

- *výchovná povinnost* – tuto formu opatření ukládá mladistvému soud pro mládež, přičemž vzniká povinnost mladistvé osoby bydlet s rodiči nebo jinou dospělou osobou, která je odpovědná za její výchovu,⁴⁰

- *výchovná omezení* – v tomto směru se vydává zákaz účastnit se určitých akcí nebo zařízení, které jsou pro mladistvé osoby nevhodné. Také není vhodné se zdržovat na určitém místě i z důvodu nevhodného kontaktu s určitými lidmi. Dále se jedná o zákaz přechovávat předměty, které by mohly potenciálně sloužit k dalšímu páčání trestné činnosti,(§ 19, z. č. 218/2003 Sb.)⁴¹

- *napomenutí omezení* – jedná se o upozornění mladistvého na konkrétní důsledky při dalším páčání protiprávní činnosti.(§ 20, z. č. 218/2003 Sb.)

Výchovná opatření jsou zastoupena rozhodnutím státního zástupce nebo soudu pro mládež. Tímto se tyto instituce snaží u mladistvého zamezit následovnému:

- a) užívání návykových látek,
- b) účasti hazardních her, sázek, hraní na výherních a hracích automatech,
- c) změně místa pobytu, bez ohlášení probačnímu úředníkovi,
- d) změně zaměstnání bez vědomí probačního úředníka,
- e) přechovávání předmětů, které by mohly být použity pro další páčání trestné činnosti,
- f) styku s určitými lidmi,
- g) zdržování se na určitých místech

38 ČESKO: § 16, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

39 ČESKO: § 17, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

40 ČESKO: § 18, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

41 ČESKO: § 19, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

h) navštěvovat nevhodné zařízení a akce pro mládež. (§ 19, z. č. 218/2003 Sb.)

Výchovné omezení nesmí být mladistvému uloženo tak, aby došlo k narušení jeho přípravy na budoucí zaměstnání či povolání a taktéž nesmí zasahovat do vzdělávacích programů školy, které ho profesně mají připravit na budoucí život. (§ 19, z. č. 218/2003 Sb.)⁴²

5.2 Ochranná opatření

Ochrannými opatřeními jsou taková opatření, jejichž hlavním účelem je hlavně kladně působit a ovlivňovat mravnostní, duševní a sociální vývoj mladistvého. Tyto opatření mají prameny jak v zákoně č. 218/2003 Sb., jedná se o ochrannou výchovu, tak v zákoně 40/2009 Sb. trestním zákoníku. Kde jsou řešeny otázky zabezpečovací detence, ochranného léčení, zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty.⁴³

- *ochranná výchova* – může být uložena soudem pro mládež mladistvému, jestliže dojde k situaci, kdy není o mladistvou osobu náležitě postaráno, nebo pokud jsou zjištěny nedostatky v jeho výchově zapříčiněny rodinou v níž žije a nelze je odstranit. Dále pokud prostředí v níž se mladiství nalézají neposkytuje dostatečnou záruku jeho kvalitní výchovy. Ochranná výchova potrvá po dobu, dokud to bude vyžadovat její účel, nejdéle však do dovršení osmnácti let věk mladistvého. Pokud to vyžaduje zájem mladistvého je možné to prodloužit až do dovršení věku devatenáctého roku. V případě, že není možné ochrannou výchovu ihned vykonat, je nařízeno soudem, že osoba musí být pohledem probačního úředníka. V případě pomnutí důvodu pro kterou byla ochranná výchova uložena je možné od této ochrany upustit. (§ 22, z. č. 218/2003 Sb.)⁴⁴

- *Ochranné léčení* - lze nařídit jestliže pachatel spáchal trestný čin, v případě mladistvého provinění ve stavu duševní poruchy, nebo jestliže byl pod vlivem návykových látek. Soud může uložit ochranné léčení i vedle trestu nebo při upuštění od potrestání. Podle závažnosti a povahy nemoci je možné, aby soud rozhodl o ambulantním nebo ústavním léčení. Naopak ochranné léčení se neukládá v případě, kdy

42 ČESKO: § 19, Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

43 ČESKO: Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

44 ČESKO: § 22, Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

je zřejmé vzhledem stavu odsouzeného, že by nedošlo k dosažení jeho účelu. (§ 99, odst. 1,2 tr. zákoníku)⁴⁵

- *zabezpečovací detence* – může soud uložit pachateli trestného činu v případě mladistvého provinění, který v době spáchání tohoto protiprávního jednání byl ve stavu duševní poruchy, nebo pod vlivem návykových látek. Toto ochranné opatření se ukládá, pokud by pobyt proviněné osoby na svobodě byl pro společnost nebezpečný. Zabezpečovací detence je vykonávána v ústavu pro výkon zabezpečovací detence. (§ 100, tr. zákoníku)⁴⁶

- *zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty* – „soud může uložit zabránění věci, která je bezprostředním výnosem z trestné činnosti nebo je zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti, nebo pokud drží-li pachatel nebo jiná osoba v rozporu s jiným právním předpisem věc uvedenou v odstavci 1 nebo 2, ve vztahu k níž je možno uložit zabránění věci, uloží mu soud vždy toto ochranné opatření.“ (§ 101, odst 2, tr. Zákoníku).⁴⁷

5.3 Trestní opatření

Tyto opatření představují nejpřísnější druh trestněprávních následků provinění a zahrnují v sobě negativní hodnocení mladistvé osoby, která spáchala protiprávní čin. Opatření tohoto typu se používají jako nejzazší krajní prostředek, a proto zákon zakotvuje institut podmíněného upuštění od uložení trestního opatření a institut upuštění od uložení trestního opatření. Při uložení těchto opatření je třeba dbát na to, aby nedošlo k ponížení lidské důstojnosti a aby druh trestu byl vhodný v rámci nápravy mladistvého a dopomohl mu k dosažení vhodných podmínek pro jeho další vývoj. Dle § 24 z. č. 218/2003 Sb. je dáno, že soud pro mládež může uložit osobě, proti níž se řízení vede jen taková trestní opatření, která jsou uvedené v daném zákoně. Také je zde uvedeno, že soud pro mládež může mladistvému uložit za spáchané provinění pouze tato trestní opatření:

- obecně prospěšné práce,
- peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- peněžitá opatření,
- propadnutí věci,
- zákaz činnosti,

45 ČESKO: § 99, Zákon č. 40/2009 Sb trestní zákoník

46 ČESKO: § 100, Zákon č. 40/2009 Sb trestní zákoník

47 ČESKO: § 101, Zákon č. 40/2009 Sb trestní zákoník

- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, společenské a kulturní akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu(podmíněné odsouzení),
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- odnětí svobody nepodmíněně.⁴⁸

Při způsobu výměry trestního opatření je možné přihlídnout k polehčující okolnosti v případě, že mladiství vykonal úspěšně probační program, psychologické poradenství, terapeutický program, doškolovací nebo rekvalifikační kurz. Nebo také jiný sociální výcvik. Další možností je, že poskytl zadostiučinění poškozenému, nahradil úplně nebo alespoň částečně způsobenou škodu. Mezi polehčující okolnosti je možné také zařadit vzorné chování po spáchání provinění, což může být znakem předpokladu, že se v budoucnu již trestné činnosti nedopustí. V neposlední řadě vezme soud pro mládež také situaci, kdy mladistvý spáchal provinění ve stavu zmenšené přičetnosti.(§ 25 z. č. 218/2003 Sb.)⁴⁹

5.4 Ústavní výchova

Jedná se o výchovné opatření, které může soud nařídit, jestliže je výchova dítěte vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě. Za určitých okolností mohou do ústavní péče svěřit dítě také jeho rodiče nebo osoby, které nesou odpovědnost za jeho výchovu. Před nařízením ústavní výchovy je povinností soudu, aby přezkoumal zda výchovu dítěte není možné zajistit náhradní rodinnou péčí nebo rodinnou péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V případě, že je dítě v ohrožení a soud pro mládež rozhodne o předběžném opatření, může být v délce trvání třech měsíců. V rámci předběžného opatření, které je ihned vykonatelné je dítě umístěno do *Diagnostického ústavu* na dobu nejdelšího trvání šesti týdnů. V případě, že nedojde k zrušení předběžného opatření je těmto dětem nařízena ústavní výchova. Ústavní výchovu tyto děti absolvují buď v *Dětských domovech* se školou, nebo *Výchovných ústavech*. V těch nejzávažnějších případech se mladiství kteří spáchali

48 ČESKO: § 24, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

49 ČESKO: § 25, Zákon č. 218/2003 Sb.o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

obzvláště závažné činy, nebo opakovaně vraždí nebo kradou dostávají do speciálního typu výchovného ústavu se zvláštním zacházením a režimem.⁵⁰

6 Prevence kriminality

Prevence kriminality je nezbytným a velmi velmi důležitým nástrojem proti kriminalitě obecně a ne méně se to vztahuje i na kriminalitu mládeže. Prevence neboli předcházení páchaní trestných činů je nedílnou součástí úspěšného řešení snížení veškerého protiprávního jednání. Jeli prevence včasné a zejména dobře aplikována, pak se stává nejefektivnějším způsobem ochrany nejen společnosti, ale i osob které by mohli potencionálně trestnou činnost páchat. Pomocí prevence je možné kriminalitu mládeže nejen omezovat ale i regulovat.⁵¹

„Je prokázáno, že dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji států. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti.“⁵²

Prevence kriminality spočívá ve strategii a kontrole kriminality. Přičemž je vyloučeno používání donucovacích prostředků. Jedná se o psychologické, systematické vlivy, které kladně ovlivňují a působí na kriminálně poznamenaného jedince. Největším ideálem, by bylo, kdyby si osoby na které je prevencí působeno by si ani neuvědomovaly toto ovlivňování a přijali si správný vzorec za svůj.

Na prevenci kriminality se v České Republice podílejí různé subjekty, mezi které patří:

- orgány veřejné správy,
- církev,
- nadace
- zájmové sdružení a

⁵⁰Formy náhradní výchovy[online]. 2013 [cit. 2020-02-16].Dostupné z WWW: <<https://www.otevrenabudoucnost.cz/formy-nahradni-vychovy/>>

⁵¹ Prevence kriminality [online]. 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/o-nas-prevence-kriminality.aspx>>

⁵² Prevence kriminality [online]. 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz>>

- některé podnikatelské subjekty.

V některých případech se navzájem doplují specializovaná zájmová sdružení a podnikatelské subjekty, které v rámci společné spolupráce pořádají různé školení a vzdělávací aktivity v oblasti kriminality. Tímto způsobem je pozitivně na oblast prevence kriminality.⁵³

Prevence kriminality a preventivní opatření jsou zaměřeny zejména na:

- jedince, kteří by mohli v budoucnu inklinovat k trestnému činu,
- pachatele trestné činnosti, zpravidla již odsouzené a vracející se zpět do běžného života,
- potenciální oběti trestných činů, přesněji na osoby, které by se mohli stát obětí trestné činnosti jiných lidí.

Dle Ministerstva vnitra je vymezena struktura prevence kriminality dle **obsahu** na základní tři formy:

- **Sociální prevence kriminality**
- **Situační prevence kriminality**
- **Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestného činu.**⁵⁴

Sociální prevence kriminality – představuje činnosti a aktivity, které ovlivňují proces socializace, sociální integrace a aktivity které jsou zaměřeny na negativní změny v oblasti ekonomických a společenských podmínek, které jsou označovány za primární příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je zaměřena na osobu pachatele a na modifikační příčiny kriminality. K její realizaci je možné použít různá opatření, která jsou nedílnou součástí sociální politiky. Mezi tyto opatření jsou zahrnuta ty co směřují k rodině, vzdělávání, výchově a zdravotnímu opatření. Zvláštní užší zaměření je na proces sociální integrace a socializace. Je nutné podotknout, že nejzásadnějším a nejdůležitějším prostředkem sociální prevence je zejména výchova dětí v rodinách a ve školních institucích.⁵⁵

53 *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016-2020* [online] 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.praha.eu/public/af/1b/1/2141735_638809_Strategie.pdf>

54 *Statistické přehledy za rok 2020* [online] 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>

Situační prevence kriminality- tato prevence se zabývá přímo páchanou kriminalitou, přičemž je chápána jako výsledek motivace a příležitosti protiprávní čin spáchat. Základ situační prevence ční v předpokladu, že ke spáchání daného určitého činu byl pachatel přinucen okolnostmi, nebo ovlivněn podmínkami, které byly v dané situaci. Situační prevence se vyznačuje zejména čerpáním ze zkušeností, že se obdobný druh kriminality objevuje v určitém časovém intervalu a určitém místě za určitých okolností. Hlavním záměrem této prevence je snaha o znesnadnění pachateli konat toto protiprávní jednání, zvýšením samotné námahy a dále zvýšením rizika, které vzniká při páchání jistého trestného činu. V rámci této prevence je snaha o snížení užitku, který pachatel předpokládá že mu přinese. Nejefektivněji působí při prevenci majetkových trestných činů jako jsou krádeže, vloupání, krádeže motorových vozidel, krádeže z motorových vozidel, poškozování cizí věci podvody a rabování.⁵⁶

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestného činu- v této oblasti prevence je obsažen celkový systém opatření, které mají za úkol zejména přípravu společnosti na bezpečné chování, přičemž je seznamuje a připravuje na kriminogenní situace a na psychickou zátěž a připravenost ve chvíli ohrožení. Současně je snaha ohrožené osoby naučit inkriminovanou kriminogenní situaci umět řešit a čelit dalšímu riziku, které může vzniknout.⁵⁷ V praxi se jedná zejména o skupinové i jednotlivé zdravotní, psychologické a právní poradenství, příprava v obranných strategiích a představení technických možností ochrany před trestnou činností.⁵⁸

Informování občanů – jedná se především o projekty, které jsou určeny pro informování občanů o potencionálním ohrožení různými protiprávními formami trestné činnosti možnostech určité ochrany proti nim. V rámci informování občanů je společnost seznámena se stavem vývoje a druzích kriminality, které jsou aktuální v jistých lokalitách a také je upozorněna na druh a způsob chování, které by mohlo být rizikové. Velká snaha je orientována možnost spolupráce s policií a komunitou, ve které osoby, kterým hrozí možné riziko žijí. Jsou jim doporučeny určené modely bezpečného

⁵⁵ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M.. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.s 23

⁵⁶ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M.. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.s 23

⁵⁷ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M.. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.s 24

⁵⁸ *Prevence kriminality* [online] 2020 [cit.2020-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

chování, pohybu. Dále jsou jim podány informace směřující k možnosti využití zařízení, kde jim je poskytnuta lékařská, psychologická i právní pomoc.⁵⁹

Dělení prevence podle **objektu**, na který je zaměřena:

1. Primární prevence – se soustředí především na širokou veřejnost ve formě volnočasových, vzdělávacích a poradenských aktivit. Přičemž hlavní pozornost je zaměřena na kladné ovlivňování mládeže a dětí. Je orientována na celou naši společnost, občany a instituce. Hlavním úkolem je socializace jedinců do společnosti a tím i působí na pozitivní rozvoj všech osob jako celku.⁶⁰

2. Sekundární prevence – tento způsob je soustředěný na skupiny osob a jedince, kteří jsou vyhodnoceni jako potenciálně rizikovými. Tedy je zde velký předpoklad, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Především se jedná o specializovanou péči v oblasti sociálně patologických jevů jako jsou záškoláctví, vandalismus, gamblerství, alkoholismus popřípadě drogová závislost. Sekundární prevencí je chápána strategie orientovaná se zaměřením na ochranu materiálních a morálních hodnot, které jsou častějším objektem zájmů delikventů. U dospělých jedinců se jedná převážně o dlouhodobou nezaměstnanost či trestné činy vyšších kategorií.⁶¹

3. Terciální prevence – zabývá se resocializací, nápravou a znovuzачleněním osob, které již mají nějakou kriminální zkušenost a jsou kriminálně narušené. Cílem terciální prevence je udržet výsledky, kterých bylo dosaženo působením na tyto osoby. Kdy předchozím přeformováním osob za pomoci intervence a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí bylo dosaženo určitého pokroku k znovu získání společenského chování a ponětí o společenských hodnotách. Mezi způsob terciální prevence jsou řazeny rodinné poradenství, rekvalifikace, sociální programy či snaha zajištění bydlení. Veškeré tyto programy a snaha poskytnout těmto osobám pomoc, se stává úspěšnou, jestliže lidé, kterým je tato pomocná ruka podána svou šanci využijí.⁶²

59 ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M.. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.s 24

60 *Prevence kriminality* [online]. 2020 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

61 *Prevence kriminality* [online]. 2020 [cit.2020-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>>

62 ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M.. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.s 22

7 Vlivy ovlivňující vývoj mladistvých

7.1 Vliv rodiny

Rodina má základní vliv na zdraví a společenský vývoj každého dítěte. Rodiče mají být svým osobním chováním a způsobem života příkladem pro své dítě, neboť právě rodina hraje rozhodující úlohu ve výchově dětí.⁶³ V případě, kdy rodiče neukazují svému dítěti správný vzor nebo dokonce zanedbávají jeho výchovu, vytváří se velký předpoklad, pro to že z něho výchova defakto nevychovejí zdravého jedince, který může mít tendenci směřovat k delikvenci.⁶⁴

Rodina je téměř nejdůležitější činitel, který v případě svého selhání umožní delikventní chování dítěte. V rodině kde dítě vyrůstá získává první informace, názory a vzory chování, na základě kterých se utváří schopnost se vyvíjet. Vyrůstající děti se snaží přebrat vzory chování a být jako oni. V případě že však rodiče ve svém chování špatně nadefinují svému potomkovi nesprávný vzor v pomoci osobního selhání, je snadné pro dítě si tento vzor zakódovat. Nejobecnější formou špatného příkladu, je řešení konfliktů násilím, alkoholem, či drogami. V této souvislosti postupem času bere tento způsob jako zcela běžný a normální. V průběhu dospívání pak každého jedince ovlivňují různé faktory, ať se jedná o genetické vybavení osobnosti a případné psychické poruchy. Společně mají tyto faktory pod vlivem negativní výchovy podstatný význam, zejména u osobnosti delikventních osob. Člověk který se dopouští trestné činnosti má z hlediska obyčejného uvažování vždy narušenou morálku.⁶⁵

Klíčovým činitelem pro správný osobnostní vývoj jedince jsou zejména kvalitní vazby mezi otcem, matkou a dítětem.

Za základní kriminogenní faktory v rodině jsou považovány:

- upřednostňování pracovních aktivit a vlastních úspěchů v zaměstnání,
- nezaměstnanost a lhostejný přístup rodičů k životu a rodině,

⁶³ Zákon č. 94/1963 Sb. zákon o rodině

⁶⁴ PROCHÁZKA, M., *Sociální pedagogika*, Praha, Grada Publishing, a.s. 2012, ISBN: 978 – 80 – 247 – 3470 – 5. s. 168

⁶⁵ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 51 – 57.*

- závislost rodičů na alkoholu, drogách nebo jiných omamných látkách,
- kriminalita členů rodiny,
- sociální statut rodiny,
- neúplnost rodiny,
- lhostejnost rodičů k výchově dítěte a zájmu trávení volného času,
- pobyt dítěte v dětském domově nebo ve výchovném ústavu.

Je potřeba uvést, že děti které zažívají působnost těchto kriminogenních faktorů každým dnem si ani neuvědomují jak jsou tímto škodlivým chováním ovlivněni.⁶⁶

Je nutné uvést, že velkou roli ve stylu výchovy dětí, hraje prim způsob, který rodiče vůči svému potomkovi uplatňují. Mezi tři nejzákladnější styly výchovy jsou řazeny následující:

- autoritativní styl,
- liberální styl
- autoritářský styl.

A) autoritativní styl – je typický zejména svou spravedlivostí, ohleduplností a respektováním přání dítěte, na druhou stranu jsou rodiči vyžadovány vůči dítěti určité povinnosti a požadavky, které dítě musí splnit a v případě, že je nesplnění, je postihnuto určitou přiměřenou sankcí.

B) liberální styl – Tento styl je odlišný od autoritativního stylu zejména tím, že se neuplatňují žádné tresty ani jiné formy sankcí za neuposlechnutí, nebo za nesplnění zadaného úkolu. Významným znakem je úplná svoboda dítěte, kdy se vše podřizuje jeho přáním a potřebám.

C) autoritářský styl – je zcela opakem stylu liberálního. Velmi typickým znakem je tvrdá výchova, přísnost rodičů, absolutní poslušnost dětí a přísné a pravidelné respektování stanovených pravidel.

U stylů liberálního a autoritářského se projevuje velmi problém se zařazením těchto dětí do společnosti svých vrstevníků. Vyznačují se zejména svým sobeckým chováním, které v nich liberální styl vychoval, nebo naopak jsou méně společenští. Jednotlivé styly jsou spjaté s tréninkem vnitřní disciplíny ve formě odměn a trestů, které rodiče během

⁶⁶ Tamtéž str 219

své výchovy využívají. Je velmi obtížné však nalézt tu správnou mez kdy tento přístup výchovy je správný a proto se stává i jedním z rizikových faktorů. Přehnaně tvrdá výchova vede k tomu, že vazba mezi mladistvými a rodiči se zužuje a dítě pak má snahu pod vlivem strachu lhát nebo manipulovat se svými rodiči.⁶⁷ Děti postupem času podléhají frustraci během které dochází k navyšování agrese, které vede k následujícímu sociálnímu selhání.⁶⁸

Rodina plní svou určitou životní funkci ve vývoji mladistvého jedince. Rodiny se proto dají rozdělit dle funkčnosti na:

- funkční,
- afunkční,
- dysfunkční.

A) funkční rodina – tato forma rodiny plní naprosto plně v dostatečné míře svou úlohu.

Vytváří naprosto uspokojivé podmínky pro zdravý vývoj mladistvého jedince a svojí funkčností ho soustavně připravuje na budoucí život.

B) afunkční rodina – v této rodině dochází k poruchám určitých funkcí rodiny, přičemž při krátkodobých problémech je rodina se s těmito problémy dokáže vyrovnat a dokáže je zvládat a řešit i bez pomoci různých odborníků.

C) dysfunkční rodina – jedná se poslední typ rodiny, které jsou rozděleny dle funkčnosti. Tato rodina svou úlohu a funkci vůbec neplní. Patří sem rodiny, které absolutně selhaly při výchově, kde je zcela narušen socializační proces. V konečném důsledku příčiny nedostatečné funkce ústí v nuceném odebrání dítěte z rodinné péče.

V současné době je mnoho vlivů, které působí na funkčnost rodiny, mezi tyto vlivy je možné zařadit: konzumní způsob života, zmenšování velikosti rodin a změna tradičních dvougeneračních rodin na více fregmentální rodinu. S velikostí rodiny souvisí i problematika stoupající rozvodovosti a následné neochoty lidí po rozvodu uzavřít nové manželství. V současné době je také často vznikají domácnosti, kde převažuje pouze jeden rodič.⁶⁹

67 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 42*

68 MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada), ISBN 978-80-247-5309-6. S 127*

69 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 45*

7.2 Vliv školy a školního prostředí

Škola je společenská instituce, která má za úkol poskytovat žákům různých věkových skupin vzdělání podle osnov a vzdělávacích programů. Na základě změn životního stylu a společenských potřeb se mění i funkce a pojetí školství. Škola je hlavním a jeden z nejdůležitějších zdrojů konfrontace a socializace dětí, u kterých se během navštěvování těchto zařízení rozvíjí osobnostní a sociální vývoj. Dále zde získávají některé základní návyky a zkušenosti a to jak v oblasti občanského, tak do budoucího období i pracovní života.⁷⁰

Je věcí přirozenou, že mladý člověk tráví nejvíce času ve škole či jiných vzdělávacích školních zařízeních, a proto jeden z dalších primárních činitelů z hlediska vývoje se vedle rodiny stává i škola. Zde se setkávají mladiství s tím, že dominantními postavami jsou učitelé, kteří tak zaujmají hned po rodičích nejvýznamnější místo v životě mladistvých v období jejich vývoje. I když by měl učitel měl být pro žáka autoritou která se podílí na jeho rozvoji nejen výukou, ale i výchovou. Dochází bohužel i ze strany rodičů k oslabování právě výchovné funkce. Tento přístup pak nezřídka ústí k velmi komplikované cestě mezi žáky a učitelem a jeho funkce je oslabena. V případě souznění učitele a žáků může učitel v mnoha ohledech působit pozitivně zejména svou osobností, autoritou, komunikací i interakcí. Úloha učitele je předat svým žákům co nejvíce informací a znalostí.⁷¹

Je potřeba uvést, že školní instituce má snahu stabilizovat u jedince primární socializaci, kterou získává v rodině, tak poskytnout sekundární socializaci, ve seznamování s různými normami a pravidly, kterými se řídí ostatní lidé ve společnosti kolem nich. Školní prostředí se však může za jistých skutečností stát i rizikovým prostředím. V případě že dítě, které tráví ve školních institutech velkou část svého času, může potkat již narušené a postižené jedince, kteří svým chováním a jednáním přenesou škodlivý vzorec vystupování na jedince, které jej začnou přejímat.⁷²

⁷⁰KURCINKA, M., Sheedy.*Problémové dítě v rodině a ve škole: [dítě mimořádně citlivé, vnímavé, tvrdohlavé, aktivní]*. Praha: Portál, 1998. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-174-6. s. 27

⁷¹MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 217*

⁷²MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 218*

V současnosti, jsou jedinci kteří se dopouštějí delikventního jednání především z rodin střední vrstvy nebo z lépe situovaných rodin, což popírá představu že narušení jedinci musí být jen z chudobných rodin a rodin které žijí na okraji společnosti.⁷³

7.3 Vliv pohybu a sportovních aktivit

Je známo, že právě pravidelný pohyb u dětí udržuje tělesnou hmotnost, má pozitivní dopad na vývoj jejich psychiky a podporuje imunitu celého těla. Bohužel v této oblasti je podle celosvětové studie „Životní styl a obezita“ zjištěno, že právě děti v České Republice trpí velmi akutně nedostatkem pohybových aktivit. což platí pro mladší děti (6 - 12 let) i pro ty dospívající (13 - 17 let).⁷⁴

Je nutné podotknout, že pohyb je základní potřebou každého člověka. Je to nenahraditelnou nutností, neboť bez pohybu by člověk zahynul. Avšak i přes tuto faktickou věc, jsme to právě my lidé, kteří hledají alternativu jak se bez pohybu obejít, nebo jak se pohybovat co nejméně. A právě to je cesta jak u mnoha lidí kvete lenost a nevědomky tím i strácet svou základní potřebu. Jsou mezi námi i tací, kteří pohyb zamilovali a tímto způsobem příznivě působí na svůj životní vývoj at z hlediska psychické či fyzické stránky.⁷⁵

⁷³ Tamtéž str 219

⁷⁴ *Pohyb v dětském věku* [online]. 2017 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z WWW: <<https://abecedazdravi.cz/rodina-deti/pohyb-v-detskem-veku>>

⁷⁵ ŠÍPKOVÁ, O., *Bud' fit s ČT*. Praha: Česká televize, 2007. Edice Česká televize. ISBN 978-80-85005-84-4. s 18.

Vliv rodičů na své děti je v tomto směru velmi důležitý, neboť jestliže vidí ve svých rodičích vzory, domnívají se, že právě tato cesta je ta správná. Již od nejtítlejšího věku at je to podobě různých jednoduchých her nebo sportovních výkonu si děti rozvíjejí svou motoriku. Tento pohybový rozvoj vede tak ruku v ruce k intelektuálnímu posunu a

zdokonalování se. Je možné říci, že je velmi pozitivní, že se v současné době pohyb velmi propaguje. Jestliže si pohyb zafixují děti již od útlého věku, jako automatickou potřebu k životu pak touha se pohybem věnovat většinou přetrvává v období dospívání.⁷⁶

Děti a mladiství kteří se věnují dlouhodobě sportu, nepodmíněně přijdou do kontaktu s ostatními lidmi, kterým pohyb není cizí. Z hlediska dlouhodobějšího věnování se sportovním aktivitám, je nutno podotknout, že člověk, který trénuje musí mít určitou motivaci a disciplínu, neboť bez těchto dvou základních vidin by mohl ztratit zájem se stále zlepšovat. Největší motivací jsou vždy závody, různá sportovní klání a příležitosti ukázat v tom dobrém smyslu, že jsou lepší než ten druhý. Postupem času jsou v těchto dětech a mladistvých vypěstovány vlastnosti jako rivalita, sebedůvěra, soupeřivost ale úcta k druhému a smysl pro fair play. Všechny tyto vlastnosti se pak stávají přínosem pro zdravý vývoj každého jedince, neboť dokáží vítězit i unést porážku, ze které se dokáží poučit a kráčet dál za svým snem.⁷⁷

Velký význam mají zejména kolektivní sporty, kde jedinec dostane z počátku impuls, že pokud každý z daného týmu pracuje v rámci jednoho celku i za ostatní může jeden druhého zastoupit, vzájemně si pomoci a především společným úsilím dosáhnout zdárného konce na je vrcholu v případě úspěchu dochází ke společným oslavám a získávání zážitků, které všem účastníkům zůstanou na vždy. Může i nastat případ, že se celému týmu nemusí z počátku dařit, ale časem díky vzájemné spolupráci, povzbuzení se může dostavit uspokojivý a motivující výsledek.⁷⁸

76 SKOPOVÁ, M. A BERÁNKOVÁ, J.,...*Aerobik: kompletní průvodce*. Praha: Grada, 2008. Sport extra. ISBN 978-80-247-1746-3. s 21

77 EICHLIN, Gail a Caroline WINKLER. *Výchova dětí: 1000 + 1 rada pro každou situaci*. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 9788025116388. s 18

78 *Vítězové a poražení* [online] 2016[cit. 2020-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://vitezove-ndash-porazeni-vitezove.html>>

7.4 Vliv vrstevníků a okolí

Vliv společnosti a vrstevníků je možné definovat jako působení vrstevníků a dospělých osob, které se nachází v okolí mladistvé osoby. Dospělé osoby mají na mladistvé prostřednictvím svého chování velmi významný vliv, neboť na ně působí z určitého pohledu jako vzory k chování. Ne vždy však jejich působení je pozitivní, naopak v těchto případech se jedná o negativní ovlivňování, které však mladiství v důsledku nedostatku svých životních zkušeností nedokážou dost dobře odhadnout. Jejich nepředvídatost je též zapříčiněna nedostatečně vyvinutou psychikou a v rámci toho není mladistvý jedinec schopen zhodnotit a rozlišit, zda jeho ovlivnění je správné nebo škodlivé.⁷⁹

Mezi jednotlivé vlivy okolí patří:

- vliv daného regionu, sídliště a prostředí, kde mladistvý žije,
- nedostatek možností k pozitivnímu trávení volného času,
- špatná finanční situace rodiny a ekonomická krize spojená s nezaměstnaností,
- rozpad tradičních norem jednání.⁸⁰

Vzhledem k tomu, že děti a mládež tráví spoustu svého volného času ve formálních i neformálních skupinách, tak z toho vyplývá, že potkává mnoho vrstevníků ale i starších osob než je on sám. Není výjimkou, že právě mezi vrstevníky, kteří se v četné míře setkávají tvoří různé vztahy a pouta, které je navzájem spojují. Je téměř přirozené, že u jedinců, o které nikdo doma nejeví zájem, nebo nejsou úspěšní ve škole nebo v jiných společensky uznávaných aktivitách inklinují k partám lidí, kde si získávají uznání a budují si svou novou pozici. Jedinec kterému se pak dostaví určitý stupeň uznání v těchto komunitách je schopen udělat téměř cokoli aby si svou pozici upevnil nebo se dostal v pomyslném žebříčku ještě výše. Na takové mladistvé osoby má velmi velký vliv vůdce této party, který své následovníky také zneužívá k činům, které by sám neprovedl. Během období puberty, se stává členství v nějaké skupině neodmyslitelným pravidlem, přičemž v těchto okamžicích života rozvíjí mladiství své předpoklady a schopnosti pro socializaci, která ho provází v následující fázi života. Svůj postoj a přístup k určité partě, skupině projevuje jedinec různými způsoby, jakož je

⁷⁹ *Tlak vrstevníků – může Vám prospět?* [online] 2015 [cit.2020-03-19]. Dostupné z WWW: <<https://wol.jw.org/cs/wol/d/r29/lp-b/1999567>>

⁸⁰ KRAUS, B., HRONCOVÁ J., Sociální patologie, Hradec Králové, Gaudeamus, 2007, 326 s., ISBN: 978 – 80 – 7041 – 896-3

úprava vizáže, určitý druh oblékání, druh hudby, postoj ke škole a v neposlední řadě pozitivní přístup k alkoholu, kouření či požívání omamných látek.⁸¹

Většina trestné činnosti mladistvých je skupinového charakteru, Kriminogenní faktory těchto skupin které tvoří vrstevníci jsou:

- anonymita skupiny a s ní spojený pocit bezpečí a neohrožení jedince,
- silná vůdčí osobnost skupiny,
- sugestivní přebírání ideologie skupiny a touha tuto ideologie šířit dál,
- vliv nezájmu a nudy, přičemž vymyšlení jakým způsobem se mají bavit,
- agresivita skupiny a vnucování názorů skupiny.⁸²

Kriminogenní faktory působí většinou v neformálních skupinách, které vznikají mezi vrstevníky v různých místech jakou jsou škola, sídliště, zájmové kroužky. Z těchto lokalit se tyto party uchylují trávit svůj čas například do restaurací, hospod, heren, diskoték, přičemž je téměř jisté, že jim ze způsobu tohoto života začnou docházet finanční prostředky. Následná potřeba trávit čas stejným stylem vede ke kriminálnímu jednání. V případě že se mladistvým nedaří získat dostatečný obnos, začínají se nudit a touží po něčem co jim nabídne další zážitky a dobrodružství. Proto se uchylují ze zvědavosti a nudy k požívání alkoholu, drog a jiných omamných látek. Jejich závislost na těchto látkách se postupem času zvyšuje a tím i stoupá míra delikventního chování.⁸³

7.5 Vliv sociálních sítí a elektronických volnočasových zařízení

Sociální sítě a volnočasová elektrická zařízení mají v dnešní jeden z největších vlivů na mládež, jedná se především o televizní vysílání a internet. Tyto dvě nejvýznamnější média, mají velmi silný vliv na delikventní chování mladistvých, a to i zejména proto že jsou v dnešní době dětmi nejvíce sledována. Dostupnost velmi je velmi vysoká, neboť téměř každá domácnost má v dnešní době i několik televizí, počítačů nebo notebooků, na kterých se velmi snadno připojí a mohou tak hojně

81 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 74*

82 CHMELÍK, J., *Trestná činnost mládeže a páchána na mládeži, 2. vyd, Praha, Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou Republiku, 1998. s 38.*

83 MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8. s. 75*

sledovat tyto média i celý den. Je možné říci že přístup k informacím z těchto přístrojů je nepřetržitý v jakoukoliv hodinu během života mladistvých.⁸⁴

Děti těmto médiím věnují daleko více volného času, než ostatním aktivitám, neboť pohodlí a lenost je lidskou přirozenou vlastností. Rodiče, kteří jsou v mnoha případech ať z povinnosti nebo vidiny úspěchu prací, nezřídka ani netuší co jejich potomci sledují, vyhledávají na internetu nebo dokonce s kým pomocí internetu komunikují. Je třeba upozornit, na agresivitu, násilí a brutalitu které jsou na denním pořádku při sledování obou medií. Je velmi pravděpodobné, že se děti pak mohou domnívat, že jestliže použijí násilí vůči jinému jedinci, nemůže se protivníkovi nic stát, jelikož v počítačovém světě se po titulku GAME OVER vše smaže a vše začíná od začátku. Tento fakt může vzbuzovat v mladistvých pocit, že jsou nesmrtelní a snadno nabydou přesvědčení, že násilí a brutalita je běžné a správné chování.⁸⁵

Není nevšední skutečností, že děti nedokážou oddělit realitu od fikce. V rámci času, který stráví děti při hraní počítačových her, si snadno zafixují vzorec chování a jednání jednotlivých postav v těchto počítačových hrách a pak se nedokážou v kolektivu jiných dětí chovat přirozeně jako obyčejní lidé. Toto chování je velkou překážkou i v komunikaci s ostatními lidmi a přijímání autority je pro ně téměř neslučitelné, neboť hlavní hrdinové jsou nedotknutelní, neomylní a můžou prakticky téměř všechno. Výjimkou nejsou ani případy, kdy mladiství, kteří sledují stejné pořady nebo hrají stejné hry dokážou přenést skupinovou agresi na jinou osobu nebo zvíře, kterým ubližují nebo jejich počínání končí dokonce smrtí.⁸⁶

V neposlední řadě se u mladistvých, kteří tráví většinu času na sociálních sítích a volnočasových elektrických zařízeních vytváří velmi silná závislost na tomto druhu zábavy. Přičemž právě tento únik mimo reální svět v nich zabíjí cestu k naučení se vzájemné komunikace, pochopení, empatie a vážení si jeden druhého.⁸⁷

84 *Sociální sítě – Živě* [online] 2020 [cit.2020-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.zive.cz/socialni-site/sc-223/default.aspx>>

85 *Děti a rizika sociálních sítí* [online]. 2014 [cit.2020-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/deti-a-rizika-socialnich-siti-112.html>>

86 *Nebezpečí* [online]. 2019 [cit.2020-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.adcz.cz/hudba-filmy-hry/clanky-hudba-filmy-hry/filmovy-a-herni-prumysl/nebezpeci>>

87 *Sociální sítě – Živě* [online] 2020 [cit.2020-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.zive.cz/socialni-site/sc-223/default.aspx>>

8 Sportovní klub Oxygen a Dětský domov v Lazci

8.1 Oxygen Příbram – obecná charakteristika

Sportklub Oxygen je jedno z nejzkušenějších sportovních zařízení ve městě Příbram, založen v roce 2002 manžely Milanem a Lenkou Chlebovými. Nachází se ve středu města, přesto obklopen přírodou a výhledem na místní zeleň. Sportovní klub založený na domácí atmosféře s nabídkou komfortních služeb ve všech oblastech sportovního odvětví.

Portfolio poskytovaných služeb je velice široké a na profesionální úrovni, klub se specializuje zejména na:

- lekce pro děti,
- kompenzační cvičení,
- yoga a pilates,
- spinning,
- služby osobního trenéra,
- služby výživového poradce,
- fyzioterapie,
 - squash,
 - fitness.

Doménou klubu je také sportovní aerobic a step aerobic, v němž získaly svěřenkyně ta nejlepší umístění na světových úrovních, několikrát přivezly prvenství z MS a ME ve všech věkových kategoriích. S tím je spojena filosofie klubu vést a vychovávat k pohybu a aktivnímu životnímu stylu všechny od dětí přes mládež až po dospělé.

Do aktivit pro děti a mládež je vkládán velký potenciál. Několikrát do roka jsou pořádány sportovní soustředění a tábory. Na své si přijdou všechny věkové skupiny. Svěřenci trénují nebo se aktivně podílejí na chodu akce a okolního prostředí klubu. Zapojování jsou do údržby zeleně, údržby pomůcek a náčiní. Přístup je velmi pestrý a zábavný.

Mezi hlavní sportovní programy pro děti a mládež jsou:

A) Dětské cvičení – děti na startu

Snažíme se, aby výuka byla pestrá a zábavná. Dětem se pohybová aktivita po deseti minutách mění. Malí sportovci se nejdříve věnují atletice, pak gymnastice, v půlce hodiny se přejde na míčové hry, motorická cvičení a na závěr nechybí ani soutěže.

Specifický přístup k různým věkovým skupinám je pro trenéry velmi náročný, proto je odborníci z projektu Děti na startu pravidelně školí. „Nenecháváme nic náhodě. Hodiny pro mladší věkové skupiny jsou zaměřeny spíše na hru. Se staršími se naopak provádějí náročnější cviky. Ve výsledku opouštějí naše kurzy sebevědomé děti, které jsou řádně připraveny na vytouženou sportovní dráhu. Ať již zájmovou nebo profesionální. Mnohem rychleji se učí, dělají větší pokroky a sport provozují s opravdovým přirozeným zájmem.“

Obrázek č. 1 dětská cvičení – sportovní klub OXYGEN – vlastní zdroj

B) Dětská Zumba

Tento sportovní kroužek je kombinace prvků aerobiku s latinsko-americkými prvky. Tančí se na zábavnou a chytlavou hudbu a hodina je poskládána přesně podle potřeb a možností dětí. Forma hodiny probíhá zábavnou hrou, která slouží zároveň jako motivace k lepším výkonům. ZUMBA je vhodná pro kluky i holky pro děti ve věku 7 – 12 let. Během hodiny zumbly vydají děti mnoho energie a vytvoří výbornou náladu u dětí.

Obrázek č. 2 dětská Zumba – sportovní klub OXYGEN – vlastní zdroj

C) Dětský kickbox

Tyto hodiny jsou určeny jak pro kluky, tak holky mezi základní prioritu patří všestranný pohybový rozvoj a zlepšování koordinace. Přičemž si mají děti uvědomi svou sílu a že ubližování druhým není dobré. Děti se učí techniky do vzduchu, boxerských lap a pytlů, vše probíhá ve formě her s ostatními dětmi, tak aby se předcházelo zranění. Samotné techniky úderů a kopů jsou začleňovány postupně. Celý kickbox je v podstatě dětská hra "na babu". Děti cvičí postřeh, obratnost i fyzickou kondici formou hry a zábavných cvičení. Během tréninkových hodin i po nich je všem vštípeno, že sport patří na sportoviště a ne ven na ulici, dále je velkou snahou každého člena povzbudit tak, aby nikdo neměl pocit, že není plnohodnotný člen týmu.⁸⁸

⁸⁸Interní materiály OXYGEN PŘÍBRAM, Hrušková M., Chlebová L. Příbram 2018

8.1.1 Profese potřebné k zajištění chodu sportovního klubu OXYG

Na chodu sportovního klubu se podílejí zaměstnanci i majitelé, kteří vykonávají různé pracovní pozice. Mezi pracovní profese patří:

- **Recepční** – zajišťuje plynulý provoz klubu, zpracovává požadavky klientů, objednává zboží, kontroluje denní uzávěrky, účastní se měsíčních inventur,
- **zaměstnanci managementu** – plánují, organizují a rozhodují o chodu a činnosti klubu, zajišťují kontrolní procesy a to vše za účelem splnění a dosažení vytyčených cílů,
- **osobní trenéři** – poskytují služby v oblasti sportovní a fyzické přípravy, mají individuální přístup ke klientovi,
- **lektoři** – provádí výuku a praktický výcvik zaměřený na jednotlivé lekce,
- **fyzioterapeut** – poskytuje preventivní, rehabilitační, léčebnou a diagnostickou péči pohybového aparátu,
- **uklízečka** – zajišťuje úklid vnitřních prostor, sociálních zařízení, cvičebních ploch a pomůcek
- **údržbář** – podílí se na údržbě klubu, odstraňuje vzniklé závady a technické nedostatky
- **zahradník** – zajišťuje údržbu zeleně, sekání trávy a úklid venkovních prostor

Vzhledem k tomu, že pracovního uplatnění kolem chodu celého sportovního klubu Oxygen je velké, není snadnou věcí plně obsadit tyto pozice spolehlivými a kvalitními zaměstnanci. I přes to, že je v této firmě kladen pozitivní přístup ze strany zaměstnavatele na postupné získávání zkušeností všech zaměstnanců v oblasti trenérství, výživového poradenství a fyzioterapeutických znalostí dochází k jejich častější obměně. Velkou snahou majitelů sportovního klubu Oxygen je vybudovat pracovní tým, který by měl opravdu zájem na dalším rozkvětu této společnosti a který by byl na sobě ochoten stále pracovat.

8.2 Dětský domov Lazec - obecná charakteristika

Dětský domov v Lazci vznikl roce 2000. Původní snaha byla o vybudování malého dětského domova, kde přátelská atmosféra je podtržena vůní venkova, což působí na děti, které byly především týrané a zneužívané. Inspirací zakladatelům Alexandrovi a Šárce Brochierovým byla zařízení německé nadace Tabaluga v Mnichově, která kladou zásadní důraz na terapeutickou práci s mladistvými a dětmi. V roce 2001 našla společnost vhodný objekt - bývalé hospodářské stavení s velkou zahradou – v obci Lazec u Příbrami a téhož roku dokončila jeho rekonstrukci. Většinu potřebných finančních prostředků na rekonstrukci poskytla společnosti nadace A. Brochier Kidnerfonds Stiftung, která z části financuje provoz domova dodnes. Ze začátku, když byla rekonstrukce dokončena byly umístěny v domově první čtyři děti. Původní představa byla kapacita ubytovaných 12 dětí, ale v rámci úspěšné rekonstrukce byla v konečné fázi ustanovena na 16 dětí.

Dětský domov v Lazci, soukromý dětský domov, který funguje na bázi rodinného typu. Je zařazen do sítě školských zařízení. Jeho činnost se řídí Zákonem č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních je pravidelně kontrolována Českou školní inspekcí, Státním zastupitelstvím a pracovníky Oddělení sociálně-právní ochrany dětí Městského úřadu v Příbrami. Většina u nás žijících dětí pochází z Příbrami a blízkého okolí. Hlavním životním úkolem a zájmem je vytváření optimálních podmínek pro děti ve věku od 3 do 18 let, které byly soudně svěřeny do ústavní péče. Je samozřejmostí, že pokud děti dovrší zletilosti a mají zájem zůstat v domově a dokončit své vzdělání, mohou uzavřít Smlouvu o prodlouženém pobytu. Je pamatováno i na případ, že by studovaly vysokou školu, mohou zde zůstat až do 26 let. Hlavním cílem dětského domova je to, aby se umístěné děti dokázaly navzájem respektovat, navzájem si pomoci, řešit v klidu své konflikty a připravit se na běžný život. Dále je velkým přáním naučit naše svěřence vybrat si správně studijní obor, ve kterém by mohli najít svůj sen a následně najít a udržet si práci. O děti se stará v současné době osm vychovatelů. Všichni disponují dlouholetými zkušenostmi s výchovou dětí a mládeže. V řadách vychovatelů je simulován obraz rodičů, neboť při směně, kterou slouží pracuje najednou žena i muž. Tento styl výchovy simuluje rodinou symbiózu rodičů. Každé z dětí má svého "klíčového" vychovatele, který jej doprovází nejen životem v domově, ale hlavně při přechodu do samostatného života. Pomáhá mu hledat práci a bydlení. V nynější době žije v domově 16 dětí, které

bydlí ve dvoulůžkových pokojích s vlastní koupelnou. V přízemí jsou společné prostory-kuchyňka, kde velké děti spolu s vychovateli připravují večere a víkendová jídla a také jídelna. Krásnou záležitostí je čas snídání, obědů i večeří, které probíhají vždy společně u velkého dubového stolu. Během společně stráveného času se dokážeme společně smát životu a užívat si každou společnou chvíli. Na tuto rodinou tradici jsou všichni naši odchovanci celoživotně pyšní a udržují ji i ve svých domovech.⁸⁹

Obrázek č. 3 dětský domov v Lazci – vlastní zdroj

⁸⁹Interní materiály Dětského domova v Lazci, Broichierovi , A. a Š., Příbram 2002, s 2.

9 Případová studie – prevence a začlenění mládeže z dětského domova v Lazci mezi ostatní jedince pod záštitou sportovního klubu Oxygen.

Hlavním cílem této kapitoly, který si autorka vymezila je doplnění již uvedeného obsahu práce v předchozí části, který se opírá dosud především o teoretické poznatky. Doplnění obsahu je rozšířené hlavně o zjištěné skutečnosti, kterých nabyla pomocí terénního zkoumání. Dosažené informace jsou z pohledu relevantnosti velmi cenné a empirické neboť byly získané od lidí, kteří nabyli v životě jak pozitivních zkušeností, tak i od lidí, kteří bohužel měli tu čest potkat se s nemilými zážitky a osudy dětí, které v životě tolik štěstí neměli. Sama autorka se stala v průběhu několika ročního působení ve sportovním klubu Oxygen určitou motivátorkou určité formy prevence a to především v případě těch nejmenších dětí v podobě tělovýchovných programů rozvíjejících motoriku, komunikaci i sociologickou stránku jedinců. Své svěřence dále vedla i v mládežnickém věku, kde se ukázal přínos především získaných správných návyků a postupně ucelované disciplíny. Dívky dosáhly i ocenění světového formátu v aerobiku. Autorka se v posledních pěti letech stala hlavní ikonou pro spojení dětského domova v Lazci a sportovním klubem Oxygen. S dopomocí klubu Oxygen mohou navštěvovat děti z dětského domova prostory tohoto sportovního zařízení. V hodinách se začleňují tyto děti do hodin s dětmi z ostatních rodin. Velkým krokem pro ty starší je příprava na budoucí život. Stávají se součástí kolektivu, které obhospodařuje chod klubu Oxygen.

Sportovní klub Oxygen v současné době navštěvuje 9 dětí z dětského domova v Lazci. Přičemž se jedná o děti mladší, které navštěvují cvičební hodiny, což jim pomáhá lépe se spřátelit s ostatními dětmi a dále je to cesta k jejich lepší socializaci a získání preventivně pozitivních návyků v podobě sportu. Jsou mezi nimi i tři jedinci, kteří se již podílejí na zajišťování služeb a chodu sportovního klubu a to jak v oblasti zákaznického servisu na recepci, tak na údržbě a ochraně zeleně v okolí sportovního zařízení.

Pro terénní výzkum bylo osloveno 12 osob. Mezi dotazované byly začlenění zaměstnanci dětského domova v Lazci, kteří nám tvořili první skupinu (**Skupina 1**), dále pak majitelé a zaměstnanci sportovního klubu Oxygen, kteří se staly druhou skupinou (**Skupina 2**) odpovídajících.

Prostřednictvím řízeného rozhovoru byly autorem položeny následující, shodné a stanovené otázky:

1. Myslíte si, že ústavní péče, může působit pozitivně na jedince, kteří jsou do této péče umístěni?
2. Co by jste označili jako hlavní důvod, umístění dětí do ústavní péče?
3. Jaký si myslíte, že je nejrizikovější věk pro mládež při umístění do ústavu?
4. Mohou z Vašeho pohledu najít v ústavní péči umístění mladiství náhradu za rodinu?
5. Je možné dle Vašeho mínění u umístěných jedinců vytvořit u těchto dětí pozitivní návyky na různých aktivitách?
6. Myslíte si, že možnost začlenění dětí z dětského domova v Lazci do hodin sportovního klubu Oxygen mezi ostatní děti je pro ně jen kladná zkušenost?
7. V čem spatřujete perspektivu u dětí z dětského domova při dlouhodobějším působení v Oxygenu?
8. Co byste doporučili jako nejpřínosnější věc v rámci prevence proti kriminalitě mládeže , která může pomoci pozitivně ovlivnit děti dětského domova?

Ad 1

Skupina 1

Vzhledem k výsledkům, kterých dosáhli zaměstnanci dětského domova v Lazci během svého působení v této oblasti, jsou všichni přesvědčeni, že umístění dětí do ústavní péče může přenést do života umístěných dětí dobré zvyky, mravy, tradice a také kouzlo rodinného pouta.

Skupina 2

Tyto dotazované osoby by se spíše snažili nalézt možnost, jak děti udržet v rodinném kruhu, ať u prarodičů nebo jiných příbuzných.

Ad 2

Skupina 1

V této skupině tvořené ze zaměstnanců dětského domova v Lazci odpovídali zejména lidé s vysokoškolským zaměřením na toto téma. Nejčastějšími příčinami bylo uvedeno dušení, následovně tělesné týrání dětí v rodině. Narušení jejich výchovy a v neposlední řadě neschopnost zabezpečit dostatečnou výchovu.

Skupina 2

Druhá skupina považovala za problém především užívání drog, alkoholu a páchaní trestné činnosti rodičů, které mají děti

Ad 3

Skupina 1

V tomto případě bylo velmi obtížné najít jednotnou odpověď, většina dotazovaných se však shodovala, že se jedná o věk mezi 12 až 15 rokem, kdy procházejí jak hormonálním tak rozumovým vývojem a umístění do ústavní péče, cítí jako ztrátu všeho, co do té považovali za jistotu života.

Skupina 2

Odpověď na tuto otázku byla poměrně jednotná, zde se zásadní věková skupina stala děti ve věku 3 let. Kdy jsou považovány z pohledu této skupiny za nejzranitelnější.

Ad 4

Skupina 1

Nalézt v ústavní péči rodinu, je velmi široký pojem. Mnoho dětí, které jsou umístěny do ústavní péče, vlastně ani nemusely během svého života žádné rodinné pouto zažít. Jako definici rodiny znají matka, otec, děti. Často jsou však vychovány jen jedním rodičem, který výchovu svých potomků nezvládá a děti téměř ani žádné dětství nezažily. V našem domově se snažíme, především o rodinný přístup v podobě pracovního režimu, kdy spolu pracuje muž a žena, což by mohlo být dobrým vzorem pro děti při budování v budoucnu vlastní rodiny.

Skupina 2

Převládající názor se shodoval, že rodinu nemůže nic nahradit, ale vzhledem k soužití v dětském kolektivu v dětském domově, můžou mít děti pocit, že mají sourozence.

Ad 5

Skupina 1

Získání pozitivního pohledu na svět, je největším a nejtěžším cílem u dětí umístěných do ústavní péče. Vzhledem k rozmanitosti jejich charakteru, dovedností a stupně vývoje je velmi obtížné vybrat jednu aktivitu, kterou by mohli všichni dělat na stejné úrovni. Je však v zájmu všech najít alespoň něco, čemu by se chtěly tyto děti věnovat a všem by

mohli najít svůj směr. Na druhou stranu je nutné podotknout, že tyto děti, rády zkusí vše, neboť v mnoha životních situacích tyto možnosti neměly.

Skupina 2

Velmi návykovou aktivitou je pohyb. Pro každé dítě se najde vždy nějaká sportovní aktivita, která by se ať hravou formou, či pravidelným tréninkem stala nedílnou součástí každého dne. Při sportu se vyplavují endorfiny a to je pro každého jedince příjemné. Postupem času dospívající mladiství jedinci zjišťují, že pomocí posilování je jejich forma těla přitahující pro opačné pohlaví a to se stává mnohdy velkou motivací.

Ad 6

Skupina 1

Dle většinového názoru zaměstnanců dětského domova v Lazci je každá možnost socializace pro tyto děti velkým pozitivním impulsem, že nejsou odlišné od jiných dětí. Pomocí začlenění mezi ostatní se utvrzují v tom, že situace, kdy se nacházejí mimo rodinu nemá příčinu v nich, ale v jejich rodičích. Tím, že mohou cvičit v určitém stálém prostředí v nich utvrzuje pocit, že je pro ně místo i mimo dětský domov. Během navštěvování sportovního klubu poznávají nové děti, nové lidi, kteří se jim chtějí věnovat a to je může moc posílit. Na druhou stranu se zde naskytují i možnosti, kdy někteří jedinci vyrůstajících v rodinách mohou mít snahu se nad děti z ústavní péče povyšovat a urážet je. V takovém případě může být už tak narušení psychická stránka dítěte z dětského domova dále poškozována.

Skupina 2

Děti které navštěvují sportovní klub Oxygen jsou u nás vřele vítané. Je základní snahou jim poskytnou přirozenou péči tak, aby cítili, že o ně máme opravdu zájem a aby se u nás cítili dobře. Všichni instruktoři se shodli, že se snaží najít vždy tu adekvátní aktivitu, aby byla pro děti příjemná a vedla je k lásce ke sportu. Děti se musí pohybem bavit, mít radost z každého poskoku, každého malého úspěchu a být za to pochválené, proto zanechává každá návštěva sportovního zařízení kladné zážitky a zkušenosti.

Ad 7

Skupina 1

Skupina zaměstnanců dětského domova se téměř jednoznačně shodla, že navštěvování tohoto klubu je pro děti z ústavní péče přínosem ve všech směrech. Jsou začlenovány do různých sportovních aktivit, při kterých se setkávají i s dětmi ze

závodních oddílů a to samozřejmě u nich vzbuzuje velkou motivaci se jim vyrovnat. Tato skutečnost tvoří jistou motivaci navštěvovat tyto hodiny pravidelně a ve všem se zlepšovat. Rozmanitou nabídkou kurzů si každý najde tu svou cestu. Holčkám se spíše líbí aerobik a dětská zumba u kluků je to kick box. Ti starší mohou navštěvovat i hodiny spinningu, yogy a věnovat se svému tělu v posilovně. Dalším významným faktorem je začleňování starších dětí na pozice, které souvisí s chodem klubu. I když se zatím jedná v tuto chvíli jen o pomocné funkce jako je asistentka na recepci, nebo práce na zeleni kolem areálu, je v budoucnu po určitém zapracování možné získat i licenci výživového poradce, nebo instruktora různých sportovních aktivit a tím si získat pracovní místo v tomto klubu.

Skupina 2

Skupina zaměstnanců a zástupců vedení klubu, spatřuje v přítomnosti dětí z dětského domova velkou světlou budoucnost klubu. Děti se snaží při všech sportech ze sebe vydat maximum, postupem času jsou stále průbojnější a čím dál více si věří. Někteří mají z pohledu hlavní trenérky sportovního oddílu areobiku možnost se stát jedním ze základních kamenů v šesti člené sestavě. Další vítanou vizí, je vychování si svých nových nástupců, neboť stabilita personálu jako ve všech jiných odvětvích kolísá. Svou dosavadní skromností a snahou dětí, které docházejí na různé sportovní hodiny se zdá, že by mohly být součástí budoucího pracovního teamu na všech pozicích, kterých není zrovna nejméně. Postupem času mohou mít uplatnění na pozicích recepční, údržbáře, zahradníka, ale i z pohledu sportovního vývoje klubu maséra, výživového poradce či instruktora studiových hodin jak u dětí, tak dospělých.

Ad 8

Všechny dotazované osoby vyzdvihly v rámci současné spolupráce zejména sportovní aktivity, které jsou dětem ve sportovním klubu nabízeny. Sport v kolektivu se jeví jako přirozená cesta k získávání svého místa mezi ostatními jedinci a dále jako prostředek ke správnému budování fyzické i psychické stránky dětí. Provozováním různých aktivit se dokážou lidé odreagovat, spolupracovat, seberealizovat a zdokonalovat.

Na základě informací získaných v rámci terénního šetření je možné říci, že podpora dětí ke sportovním aktivitám, je velice prospěšná a to jak z hlediska vývoje jejich motoriky, tak i po psychologické stránce. Děti které se věnují obecně sportovním aktivitám si postupem času soustavným tréninkem budují vnitřní disciplínu, pravidelný

režim, posilují svou mysl, vůli i ducha. Postupem času se v tom nejlepším případě mohou stát velice úspěšnými sportovci. Během vzájemného porovnávání dochází samozřejmě i k určitým prohrám a porážkám, se kterými se musejí sami vyrovnávat, což může posilovat jejich touhu se zlepšovat a posouvat své hranice.

Co se týče dotazovaných, tak se souhlasně shodli, že v rámci prevence proti kriminalitě mládeže je SPORT naprosto zásadní a neodmyslitelnou aktivitou, která přináší do života dětí, ale i dospělých pozitivní přístup k životu a mnoho zážitků a zkušeností.

Závěr

Autorka se ve své práci zabývá především kriminalitou mládeže, vlivy působícími na mladistvé během vývoje jejich života. Dále na prostředí rodiny a s tím souvisejícími možnostmi výchovy v podobě opatření, která jsou ukládána mladistvím. Důraz je kladen zejména na prevenci mládeže a to především prostřednictvím široké nabídky sportovních aktivit v souvislosti se sportovním klubem Oxygen Příbram. Vzdělávací prostředí v oblasti sportu se jeví jako jedním z nejúčinnějších a nepřijatelnějších typů prevence pro mládež.

Důvodem pro zvolení tohoto tématu byla snaha o nalezení možností preventivního působení na mládež z dětského domova v Lazci v konkrétním sportovním prostředí. To umožňuje v rámci dalšího působení na tyto jedince, vytipovat vhodné aktivity a přístup k nim, kterým by mohlo být dosaženo kladného působení na jejich budoucí vývoj. Druhotným důvodem je snaha ze strany majitelů a zaměstnanců sportovního klubu Oxygen vytvořit si určité představy a názory na tyto mladistvé. V čemž se nabízejí příležitosti najít nové zaměstnance a kolegy důležité pro chod celého sportovního zařízení.

V počátečních kapitolách je obecně charakterizována kriminalita a kriminalita mládeže, dále je zde uvedena právní úprava a základní znaky trestné činnosti mladistvých. V rámci kriminality mládeže je nutné podotknout, že jsou zde obsaženy informace o vývojových stupních při dospívání dětí, dále v souvislosti s tím jsou uvedeny příčiny vedoucí k páčání trestné činnosti. Velmi podstatnou část, ač je zpracována jen v teoretické rovině tvoří představení vlivů, které ovlivňují vývoj

mladistvých a specifické rozdělení opatření, která jim mohou být ukládána. Vše je doplněno o přehlednou část uvádějící formy prevence z pohledu obsahu a objektu.

V osmé kapitole je ve stručné podobě charakterizován sportovní klub Oxygen a Dětský domov v Lazci. V rámci představení sportovního zařízení Oxygen jsou zde uvedeny především informace o historii klubu, dále výčet sportovních aktivit, které slouží právě jako nástroj prevence proti kriminalitě mládeže a nechybí ani výčet profesí, které jsou potřebné uvést pro nalezení možností, kde je následně možné vedenou mládež pracovním uplatnit. Důvodem charakteristiky Dětského domova v Lazci, je nastínění historie tohoto ochranného opatření pro mladistvé a představit rozmanitost umístěných osob. Tato stručná charakteristika, by měla vést ke správnému naplánování a výběru vhodných aktivit ve sportovním vzdělávacím prostředí.

Za stěžejní z pohledu provedeného výzkumu, který byl realizován v podobě metody řízených rozhovorů uvedených v deváté kapitole je zjištění faktu, že na základě jak teoretických tak praktických zkušeností odpovídajících osob je z hlediska prevence proti kriminalitě mládeže sportovní aktivita označena jako jedna z neefektivnějších a nepříjemnějších forem ochrany dětí. Z rozhovorů vedených se všemi korespondenty vyzařovala při odpovědích velmi silná empirie. V tomto směru to bylo velmi podstatné, a zároveň to naznačovalo jakým směrem by se měla ubírat působnost na mladistvé při vzdělávání ve sportovních klubech. Respondenti byli vyzváni ke zodpovězení osmi otázek, přičemž ne u všech panovala shoda. V některých otázkách se lišil názor první skupiny od druhé, ale ve stěžejních oblastech byla shoda identická. Za významný výstup lze považovat odpověď na otázku číslo sedm, kdy se obě skupiny shodly, že velkým motivačním prvkem z hlediska dlouhodobého navštěvování sportovního klubu Oxygen mohou být mladiství začlenění do různých pracovních pozic a tím si získat nejen zaměstnání, možnost dalšího postupu, vzdělání v oblasti sportu ale i své místo v kolektivu.

Uvedená zjištění mají v současné době praktický dopad, kdy po několika měsíčním preventivním programu již jedna z dívek byla přijata na střední školu se zaměřením sportovní a rekondiční masér, přičemž za podpory sportovního klubu Oxygen jí bude pod dozorem přímo majitelky umožněna praxe v tomto oboru. Dalším vzorem je šestnáctiletý chlapec z dětského domova v Lazci, který se pod dozorem připravuje na svou první soutěž v kulturistice v kategorii dorostenců. Největšího sportovního úspěchu zatím dosahuje dívka, která se zapojila před 6 měsíci jako

náhradnice do juniorského družstva dívek a v současné době tvoří nedílnou součást mužstva, které se chystá na Mistrovství republiky v aerobicu.

Vzledem k již dosaženým úspěchům jednotlivých osob zapojených do výchovných sportovních programů, je velmi vítaná budoucí prognóza v očích majitelů klubu Oxygen v možnostech získání nových sportovních posil do závodních týmů i do pracovního kolektivu. Z pohledu zaměstnanců dětského domova, je program vidinou správného vedení mladistvých osob, kterým se nabízí profesionálně vedený výchovný, vzdělávací program v rámci prevence a socializace na identickém místě s možnostmi najít si své místo na světě a dále se uplatnit i v budoucím období života. Tento model výchovy mladistvých by se mohl stát vzorem i pro další sportovní kluby a kulturní zařízení, které by tím nejen pomohly lepší výchově mládeže, ale i potenciálně získaly příznivce pro další propagaci sportu pro budoucí výchovu následujících generací.

Můžeme tedy konstatovat, že prevence v rámci sportovního vzdělávacího prostředí se může stát primární cestou k úspěchu proti kriminalitě mládeže a přitom v nich pěstovat zodpovědnost, pracovitost a sebedůvěru, jenž je v dnešní době pro každého jedince neposradatelné.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. EICHLIN, Gail a Caroline WINKLER. *Výchova dětí: 1000 + 1 rada pro každou situaci*. Brno: Computer Press, 2007. 168 s. ISBN 9788025116388.
2. CHMELÍK, J., *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*, 2. vyd, Praha, Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou Republiku, 122 s, 1998.
3. KRAUS, B., HRONCOVÁ J., *Sociální patologie*, Hradec Králové, Gaudeamus, 2007, 326 s., ISBN: 978 – 80 – 7041 – 896-3
4. KURCINKA, M., Sheedy. *Problémové dítě v rodině a ve škole: [dítě mimořádně citlivé, vnímavé, tvrdohlavé, aktivní]*. Praha: Portál, 1998. Rádci pro rodiče a vychovatele. 284 s, ISBN 80-7178-174-6.
5. LANGMEIER, J., Dana KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
6. MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). S190, ISBN 978-80-247-5309-6.
7. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. 336 s., ISBN 978-80-7367-825-8.
8. NAKONEČNÝ, M., *Základy psychologie*, Praha, Academia, 590s. ISBN 80-200-0689-3.
9. NIKL, J., *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha, Policejní akademie, PA ČR, 2000, 100s., ISBN: 80-7251-033-9
10. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol., 2. vyd., Praha, ASPI Publishing, 2004, s 47., ISBN: 80-7357-026-3
11. PROCHÁZKA, M., *Sociální pedagogika*, Praha, Grada Publishing, a.s., 2012, 202 s., ISBN: 978-80-247-3470-5,
12. SKOPOVÁ, M. A BERÁNKOVÁ, J., *Aerobik: kompletní průvodce*. Praha: Grada, 2008. Sport extra. 208 s, ISBN 978-80-247-1746-3.
13. ŠÍPKOVÁ, Olga. *Bud' fit s ČT*. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. 173 s, ISBN 978-80-85005-84-4.
14. ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. 231 s., ISBN 80-86473-08-2.
15. ZOUBKOVÁ, I., a MOULISOVÁ, M., *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5. s 146.

Elektronické zdroje

1. www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html [16.02.2020]
2. www.nicm.cz/o-cm-je-to-dospivani [16.02.2020] <https://docplayer.cz/33292059-3>
3. Kriminalita-deti-a-mladeze-priciny-a-vychodiska-zdenekrozum.htm
4. <https://www.mvcr.cz/o-nas-prevence-kriminality.aspx>
5. <https://prevencekriminality.cz>
6. http://www.praha.eu/public/af/1b/1/2141735_638809_Strategie.pdf
7. <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
8. <https://www.otevrenabudoucnost.cz/formy-nahradni-vychovy/> [16.02.2020]
9. <https://www.zive.cz/socialni-site/sc-223/default.aspx>
10. <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/deti-a-rizika-socialnich-siti-112.html>
11. <https://www.adcz.cz/hudba-filmy-hry/clanky-hudba-filmy-hry/filmovy-a-herni-prumysl/nebezpeci-televize/>
12. <https://abecedazdravi.cz/rodina-deti/pohyb-v-detskem-veku>
13. <https://vitezove-a-porazeni-ndash-porazeni-a-vitezove.html>
14. <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/trestni-rizeni-ve-vecich-deti-a-mladistvych>
15. <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi/zpravy/213965-nejcastejsi-prohresky-mladistvych>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO: Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.
2. ČESKO: Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník
3. ČESKO: Zákon č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních
4. ČESKO: Zákon č. 94/1963 Sb. zákon o rodině

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. Interní materiály Dětského domova v Lazci, Broichierovi , A. a Š., Příbram 2002, 32 s.
2. Interní materiály OXYGEN PŘÍBRAM , Hrušková M., Chlebová L. Příbram 2018

Seznam zkratek

tr.z Trestní zákoník

Seznam tabulek a grafů

Přílohy